

26 oktober 2007

ADVOCATENBLAD 15

'Premie loyale aandeelhouders wél mogelijk'

Laat *hedgefunds* niet plukken

Wat ging er mis
bij Legal Point?

Kroniek Arbeids-
recht 2006-2007

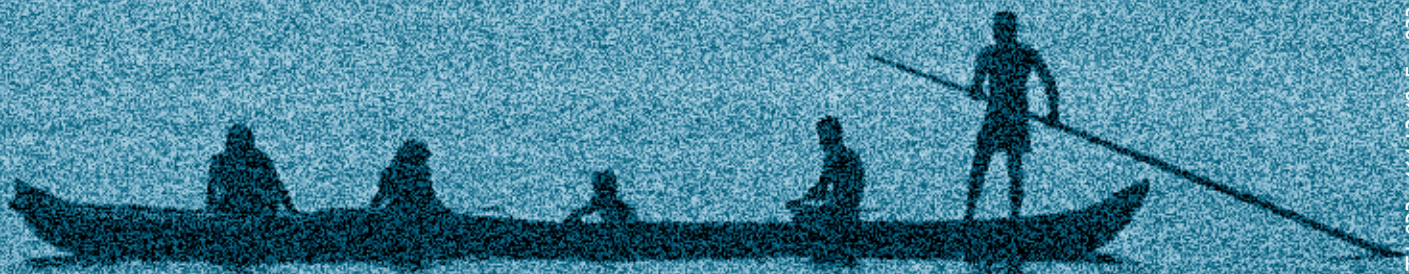
No win no fee
wordt nog moeilijk

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

Erna of tijdens...

Vraag de gemiddelde advocaat wat hij of zij na pensionering gaat doen en het woord 'reizen' valt opvallend vaak. Vraag diezelfde man of vrouw waarom daarmee gewacht wordt tot dat moment en het blijft opvallend vaak angstvallig stil. Dat is jammer. En onnodig. Er zijn voldoende financiële mogelijkheden om de koffers ver voor de pensioengerechtigde leeftijd te pakken. Je moet alleen weten hoe je dat aanpakt. Bijvoorbeeld hoe je een goed pensioen opbouwt zonder daarvoor nu een torenhoge premie te betalen. Daarin zijn wij gespecialiseerd. Specifiek voor de advocatuur. Dus als u voor uw 65-ste al wilt varen, bel ons dan even.

546

Wat te doen tegen hedgefonds?

DSM wilde loyale aandeelhouders een dividend geven, maar de Ondernemingskamer verbood dit. Wiek Slagter beargumenteert waarom een dergelijke beloning voor trouwe aandeelhouders rechtens wél mogelijk is.

652

Kroniek Arbeidsrecht 2006-2007

Een overzicht van de belangrijkste uitspraken op arbeidsrechtelijk gebied sinds najaar 2006 van de Hoge Raad en de hoven.

662

Niet bij de bakker

In zijn jaarrede bestrijdt BOA-voorzitter Frans van Velsen dat de advocaat een publieke verantwoordelijkheid voor de rechtsbedeling heeft. 'Wie geen geld heeft voor brood en zijn rechten wil invoeren, moet bij het bijstandsloket zijn, niet bij de bakker.'

.....

Legal Point

Wat ging er allemaal mis bij het failliete advocatenkantoor? **636**

Verplicht procuraat

Wordt de afschaffing toch weer een half jaar uitgesteld? De rolraadsheer weet: 'Computersysteem nog niet klaar' **638**

Ook diversiteit

kan worden gemonitord, en komen daar dan verrassingen uit? **640**

† Pieter Herman Bakker Schut

De roemruchte politieke sociaaladvocaat overleed 13 oktober jl. **651**

No win No fee

De drempel kan erdoor worden verlaagd, maar een onzekerder resultaat dreigt **667**

.....

Verder...

Agenda 641 » Colofon 645 »
Opleidingen 669 » Personalia 670 » Tuchtrect 672

In de volgende nummers

Zwangerschapspolis II » Tegenstrijdig belang in kapitaalvennootschappen en stichtingen » Kronieken insolventierecht en mededingingsrecht » Herstel van evidente fouten in strafvonnissen » Klachtplicht van koper bij non-conformiteit

Omslagfoto:
Foto: Serge
Ligtenberg, HH

advocaten en support lawyers

voor de sectie

Gezondheidszorg

Open deur

Je kent je eigen talent en wilt dat in onze praktijk verder ontwikkelen.

Je hebt passie voor inhoud en bent niet bang voor hoge verwachtingen.

Herkenbaar? Voor ons wel.

Met vakmanschap en intellectuele scherpte ga je de kwaliteit leveren waar onze cliënten om vragen.

Maatschappelijk relevant en inhoudelijk uitdagend werk.

Ben je klaar voor onze praktijk?

De deur staat open.

Pels Rijcken
& Droogleever
Fortuijn *advocaten*
en notarissen

Het is
gezegd

Heren die elkaar in de mooiste bewoordingen naar het leven staan.

Filmregisseur Max Moszkowicz, zoon van Robert Moszkowicz, wilde geen advocaat worden want hij wilde zo ver mogelijk van de heren advocaten verwijderd blijven, *De Pers*, 17 oktober

De generatie rechters van nu heeft het gezag destijds zélf uitgedaagd. U kunt niet verwachten dat wij dan op ons gezag gaan zitten. Scheidend

voorzitter Wil Tonkens van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, *NRC Handelsblad*, 13 oktober

Je moet mensen hebben die slim en eigenwijs genoeg zijn om het vandaag toch anders te willen doen. Die zoek ik meer in de advocatuur.

NVvR-voorzitter Wil Tonkens verklaart waarom ze rechters liever uit de advocatuur dan uit de ambtenarij betreft, want de laatsten zijn mensen die gewend zijn in systemen en hiërarchieën te denken, *NRC Handelsblad*, 13 oktober

Tweede handtekening geen waarborg bij telebankieren

Wat ging er allemaal mis bij Legal Point?

Telebankieren is fraudegevoelig omdat de vereiste tweede handtekening soms onvoldoende wordt gecontroleerd, zo blijkt uit de ondergang van Legal Point. Oud-deken Jan Kneppelhout pleit ervoor de boekhouding van derdengeldenstichtingen steekproefsgewijs te onderzoeken.

.....
Lex van Almelo
journalist

.....
Nadat jurist J.M. de B. zich tweemaal vruchteloos heeft verzet tegen de weigering om hem in te schrijven als advo-

.....
Niets wijst erop dat het kantoor een instrument is in handen van De B.
.....

caat, zet hij de beëdigde advocaat Koos K. in als stroman. De Orde hield De B. buiten de deur wegens zijn crimineel verleden: De B. zat vier jaar in de cel wegens onder meer oplichting en lidmaatschap van een criminele organisatie. K. wordt statutair directeur van Legal Point Holding en vier dochtervennootschappen. Het kantoor opent in 2003 zijn deuren in Barendrecht. In 2006 krijgt Legal Point er een vestiging bij in Rotterdam door een kostenassociatie aan te gaan met advocaat O. Deze O. wordt samen met K. bestuurder van de Stichting

Derdengelden LPR Advocaten BV te Rotterdam en de in 2004 opgerichte Stichting Derdengelden Legal Point Advocaten in Barendrecht. K. vult keurig het formulier van de Centrale Controle Verordening (CCV) in en op papier ziet het bedrijfsresultaat er goed uit. Het aantal medewerkers is in de loop van de jaren gegroeid tot achttien, onder wie zes advocaten. Op 24 april 2007 stelt *Advocatie* het kantoor nog als voorbeeld van culturele diversiteit, met een kort portret van Faiza el Makhtari. Niets wijst erop dat het kantoor een instrument is in handen van De B.

Stagiairs

Op 16 mei waarschuwt een stagiair van Legal Point Jan Kneppelhout, die dan nog deken is in Rotterdam. De belastingdienst legt namelijk beslag op de inventaris. Omdat de belastingschuld is opgelopen tot € 250.000 en Legal Point niet open staat voor overleg, gaat de fiscus twee weken later al over tot executoriale verkoop. En

dan gaat het hard. Kneppelhout komt onmiddellijk in actie en vervangt K. en O. als bestuurder van de derdengeldenstichtingen. Verder laat de tuchtrechter op verzoek van Kneppelhout de situatie onderzoeken door advocaat Hans Slager en een accountant. Het personeel verlaat het zinkend schip. De Rabobank sluit de rekeningen courant af (en heeft nog € 137.000 te goed). K. laat zich vrijwillig van het tableau schrappen. Kneppelhout zorgt er voor de zekerheid voor dat K. voor onbepaalde tijd wordt geschorst. De Raad van Discipline zal binnenkort definitief uitspraak doen over het optreden van K. en O. Kneppelhout en curator Marc Udink hebben aangifte gedaan bij justitie tegen De B. Overigens heeft de rechtbank Jurjen Lemstra op verzoek van Kneppelhout aangesteld als vereffenaar van de derdengeldenstichtingen. De lopende dossiers worden overgedragen aan andere advocatenkantoren en aan Juresta, waarvoor Legal Point veel incassozaken deed. Tegen

De B. en K. lopen verder procedures wegens onbehoorlijk bestuur. De schadeclaims van onder meer de Rabobank tegen K. en O. zullen stranden, omdat er feitelijk niets te halen valt. De beroepsaansprakelijkheidsverzekering van beide bestuurders is vervallen, omdat zij de laatste maanden geen premie hebben betaald.

Misbruik

Uit het verslag van curator Marc Udink blijkt dat Legal Point al langer verkeerde in een liquiditeitscrisis, onder meer doordat het 'wurgcontract' met Juresta het kantoor dwingt de incasso's voor te financieren. De derdengeldenrekeningen geven een onderdekking te zien van € 120.000. Maar ook blijken deze rekeningen te zijn misbruikt voor allerlei betalingen aan BV's, die aan De B. zijn gelieerd. Het geld van cliënten is gebruikt om het beginkapitaal van deze door De B. opgerichte vennootschappen vol te storten. Na de oprichting ging het geld weer terug naar de derdengeldenrekeningen. Of de rekeningen zijn gebruikt voor

Voor alle betalingen ontbreken de handtekeningen van de twee bestuurders van de derdengeldenstichtingen

het witwassen van crimineel geld, kan curator Udink nog niet zeggen.

Voor alle betalingen ontbreken de handtekeningen van de twee bestuurders van de derdengeldenstichtingen. De B. had feitelijk alle touwtjes in handen en hij was het die de elektronische betalingsopdrachten digitaal ondertekende. Voor de Rabobank was de digitale handtekening van De B. voldoende. Omdat bij telebankieren het risico bestaat dat de bank verzuimt te controleren of de vereiste tweede handtekening is gezet, is deze vorm van betalen fraudegevoeliger dan het verzenden van papieren betaalopdrachten per fax of post.

Boekenonderzoek

Legal Point had zijn zaakjes volgens het CCV-formulier op orde. Zo'n formulier

weerspiegelt dus niet altijd de werkelijkheid. Daarom is meer toezicht nodig. Jan Kneppelhout pleit ervoor dat de algemeen secretaris – met een mandaat zoals in andere verordeningen – een onderzoek moet kunnen gelasten naar het beheer van de derdengeldenrekeningen bij een willekeurig aantal derdengeldenstichtingen. De kosten van het onderzoek – waarvoor een auditor of een accountant wordt ingeschakeld – moeten volgens Kneppelhout worden betaald uit de algemene middelen van de landelijke Orde. Bij gebleken nalatigheid zouden de controlekosten verhaald moeten kunnen worden op de nalatige advocaten. De toenmalige deken bepleitte zijn voorstel in het College van Afgevaardigden. Kneppelhout: 'De Algemene Raad gaat erover nadenken.' Overigens zeggen zowel Udink als Kneppelhout dat je moedwillige fraude niet kunt voorkomen.

Advocaten zijn gek veel gaan verdienen. Nu kan een advocaat zomaar tien keer meer verdienen dan een president.

NVvR-voorzitter Wil Tonkens begrijpt waarom er minder advocaten rechter worden, *NRC Handelsblad*, 13 oktober

Ik zal er geen doekjes om winden: ik vind dat deze rechtbank de oren te zeer laat hangen naar het openbaar ministerie, de samensteller van het kolossale dossier. Er wordt Plooi en De Vries (uitstekende officieren) geen strobreed in de weg gelegd. Journalist Peter Elberse van het ANP, alias de 'Bunkerblogger', op de site van rechtbankverlaggever Rob Zijlstra (<http://blogger.xs4all.nl/kixkix/>), 10 oktober

Een Europees Burgerlijk Wetboek zal waarschijnlijk veel meer invloed hebben op het dagelijks leven van de burger dan de Europese Grondwet ooit had kunnen hebben. Martijn Hesselink, hoogleraar privaatrecht, bepleit dat dat wetboek er komt, en wel door middel van een transparant en democratisch wetgevingsproces, *NRC Handelsblad*, 10 oktober

Daarbij komt dat de Surinaamse staat niet bij machte is mijn honorarium te betalen. Advocaat Gerard Spong over de juridische bijstand die hij aan de Surinaamse staat verleend inzake het proces tegen Bouterse, *Het Parool*, 6 oktober

Lustrumseminar Advocaten voor Advocaten

De Stichting Advocaten voor Advocaten (L4L) bestaat 20 jaar. Daarom organiseert L4L op donderdag 15 november 2007 een lustrumseminar in het World Trade Center (WTC) in Amsterdam met als thema: 'Without improper interference': Hoe kunnen advocaten hun beroep in vrijheid uitoefenen in een tijd waarin hun rechten wereldwijd steeds meer onder druk komen te staan? L4L nodigt

u graag uit hierbij aanwezig te zijn. Het inhoudelijke deel van het programma is tot stand gekomen met medewerking van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM). Deelname aan het seminar levert drie studiepunten op en kost € 150. Het aantal plaatsen is beperkt. Vraag daarom nu het inschrijfformulier aan via registration@nautadutilh.com Vol is vol.

Herstel

In *Advocatenblad* 2007-13 staat in het artikel 'Geen legal transplant' (p. 544) twee keer vermeld dat 'Artsen zonder Grenzen' een juridisch hulpverleningsproject met betrekking tot minderjarige verdachten heeft opgezet in Suriname. Daar had uiteraard 'Advocaten zonder Grenzen' moeten staan.

Afschaffing verplicht procuraat (IV) 'Computersysteem nog niet klaar voor roljournaal'

Op 1 maart 2008 zou het verplicht procuraat moeten worden afgeschaft. Wat betekent dat voor advocatenkantoren en gerechten? Het *Advocatenblad* laat betrokkenen aan het woord over de gevolgen op de werkvloer. Deze week: mr. Klaas Mollema, rolraadsheer te Leeuwarden.

.....
Michel Knapen
journalist
.....

Jarenlang was hij voorzitter van de civiele sector van het hof Leeuwarden, maar mede met het oog op de komende afschaffing van het verplicht procuraat stopte hij op 1 januari 2007 met die functie. Voor de chaos die hij na de afschaffing verwacht, wenst hij geen verantwoordelijkheid te dragen, liet hij eerder weten. Wel is Klaas Mollema rolraadsheer gebleven, dat is hij al negen jaar. Waarom ook niet? Het systeem met het verplichte procuraat en de mondelinge rol werkt al jaren prima. 'We praten regelmatig met procureurs hierover, er heerst alomtevrede. Er bestaat bij niemand de behoefte om over te stappen op de schriftelijke rol.'

Toch zal dat er van komen. Na 1 maart zal een deel van de balie naar verwachting op de oude voet verder gaan – met een vrijwillige rolwaarneming – en een deel niet. 'We zouden dan met een deels mondelinge en deels schriftelijke rol moeten gaan werken. Maar dat gaan we vast niet doen, omdat het te bewerkelijk is.'

Dus stappen ook de hoven over op de schriftelijke rol. Dat is tenminste de bedoeling, maar of het gaat lukken – Mollema heeft er weinig vertrouwen in. Het huidige computersysteem laat dat niet toe. 'De rechtbanken werken met een ander systeem en konden daarin het elektronische roljournaal opnemen. Met het computersysteem dat de hoven gebruiken, kan dat niet. Om daarin het roljournaal te kunnen gebruiken hebben we een nieuwe applicatie nodig, maar die komt niet omdat er wordt gewacht op ReIS ('rechterlijk informatiesysteem'). En dat nieuwe computersysteem is nog steeds niet uitgerold, zodat ook niet met het roljournaal kan worden gewerkt. 'Het is niet alleen dubieus of ReIS op tijd klaar is, maar ook of het wel óóit klaar zal zijn.' Voor de zekerheid hebben de hoven bij de minister aangedrongen op verder uitstel van de afschaffing van het verplicht procuraat.

foto: Antoinette Borchert

Dat moet bijna wel: met nieuwe software wordt nu nog geëxperimenteerd en er volgt nog een pilot, alvorens met de uitrol kan worden begonnen. In Leeuwarden zal het nieuwe systeem volgens de planning in april 2008 worden uitgerold. 'Maar dan mag er helemaal niets mis gaan. En zelfs dan nóg zijn we op 1 maart niet klaar.' Denkbaar is zelfs dat de stekker nog geheel uit ReIS wordt getrokken. 'Wat er dan gebeurt, weet niemand.' Het computersysteem is niet alleen noodzakelijk om de afschaffing van het verplichte procuraat in goede banen te leiden, het is tevens de achilleshiel. Werkt het niet, dan ontstaan er ook problemen rond de koppeling met het landelijk advocatentableau en de inning van de griffierechten. En haperen de computers, dan zal de griffie handmatig fouten in de aanlevering van rolgegevens moeten herstellen. 'Geen idee wat dat betekent voor de werklust. Maar ik weet wel dat voor de afschaffing van

het procuraat geen extra geld is gereserveerd voor personeel.'

Maar ook de hoven moeten er aan geloven: het verplichte procuraat zal verdwijnen. 'Grote zorgen' heeft Mollema over de wijze waarop stukken dan zullen worden ingediend en de fouten die daarmee gepaard kunnen gaan. 'Ik voorzie minder flexibiliteit en dus minder klantvriendelijkheid. Wij willen niet dat de burger de dupe wordt van deze stelselwijziging maar als wij de extra werkzaamheden niet kunnen behappen, dan kon dat toch wel eens het gevolg zijn.'

Grote zorgen heeft hij ook over de kosten. Mollema: 'Veel stukken zullen via de gewone post worden verstuurd. Wij worden geacht deze vervolgens weer naar de advocatenkantoren terug te sturen. Dat kost vele tonnen aan portokosten per jaar. Wij vinden dat die kosten ten laste moeten komen van de balie, maar daarover is nog geen overeenstemming bereikt.'

Minder winst maar meer rust en op hoog niveau

In de top van advocatenkantoren moet binnen afzienbare termijn meer verscheidenheid te zien zijn. Al was het maar omdat klanten dat zullen afdwingen, zoals nu in de VS gebeurt. 'Hoeveel vrouwen werken er, en etnische minderheden en homoseksuelen?' Maar Nederland is de VS niet.

.....
Jolanda aan de Stegge
journalist
.....

Zal de intentieverklaring die Orde van Advocaten initieerde ter bevordering van diversiteit ondertekend, zal die – zonder sancties – het einde inluiden van de blanke monocultuur van 88% mannelijke streepjespakken aan de top, zoals op dit moment bij de tien grootste advocatenkantoren nog steeds de realiteit is? (zie kader) Over

.....
Dat door een goede work/life balance de winstaandelen minder hoog zijn, nemen wij op de koop toe
.....

het belang van diversiteit wordt vergaderd, geschreven en gecongresseerd dat het een lieve lust is. Tijdens het onlangs gehouden diversiteitscongres 'Diversity, leaders not labels' zei Willemlijn Arends, hoofd Werving en Opleiding van Nautadutilh: 'Diversiteit zorgt

ervoor dat mensen elkaar beter begrijpen en van elkaar leren. Deze kruisbestuiving inspireert en innoveert.'

Van hetzelfde

Maar al is het onderwerp nog zo hip en weet iedereen allang hoe het zit, toch blijven de percentages vrouwen en allochtonen in de top achter. Op verzoek van de Orde onderzocht het Amstelveense Opportunity de grootste advocatenkantoren op diversiteit. Ook werd de bedrijfscultuur bekeken, ter mogelijke verklaring van de beperkte doorstroming van vrouwen naar hogere functies. 1.333 personen werden gevraagd via internet een vragenlijst in te vullen, waaraan 391 mensen gehoor gaven. Een lage respons, oordeelt Opportunity. Zegt dit iets over de mate waarin het onderwerp diversiteit werkelijk leeft binnen de advocatuur? Van alles is de respondenten gevraagd: over de balans tussen werk en leven, over loopbaankansen, over de geschiktheid om partner te worden, et cetera.

De resultaten zijn interessant – voor mensen die nog nooit iets lazen over glazen

plafonds, doorstroommogelijkheden voor vrouwen en de dominante blanke mannelijke cultuur. Voor anderen is het erg veel van hetzelfde: de diversiteit in de advocatuur is ver te zoeken.

Simpel plan

'Laten we eens iets doen, in plaats van hier alleen maar veel over te praten,' verzucht Wanda van Kerkvoorden. Als 'meest veelbelovende, jonge, vrouwelijke advocaat van Nederland' ontving zij onlangs de OSR Sonja Boekmanprijs, onder andere omdat ze vrouwelijke advocaten voor de sector wil behouden. Ooit werkte ze bij

Uitkomsten Cultuurbarometer

In 2006 was in Nederland 39 procent van de advocaten vrouw, terwijl vrouwen 57 procent uitmaakten van de instroom in de beroepsopleiding, 15 Procent van hen heeft het geschopt tot partner, bij de grootste kantoren is dat slechts 12 procent.

In totaal is 1,5 procent van de Nederlandse advocaten een niet-westerse allochtoon. Ongeveer 65 procent van de rechtenstudenten is vrouw. Het aantal rechtenstudenten neemt relatief en absoluut af, het aandeel vrouwen groeit. Het exitpercentage van vrouwen is groter dan dat van mannen. Het aantal vrouwen bij de Top 10-kantoren blijft achter.

(Bron: De Cultuurbarometer, Opportunity Advies B.V., Amstelveen, juli 2007)

grote kantoren, maar zeven jaar geleden begon ze met enkele andere advocaten een eigen kantoor (SOLV), waar ondertussen twintig mensen werken.

Van Kerkvoorden: 'Wij vinden de work/life balance heel belangrijk. Dat roepen alle advocatenkantoren, maar de meeste leggen desondanks hoge urentargets op aan hun medewerkers. Wij kiezen bewust voor lagere declarabele urentargets, waardoor onze mensen veel kunnen doen aan hun niet-declarabele activiteiten, zoals hun eigen ontwikkeling, publiceren of lesgeven. Dat de winstaandelen minder hoog zijn, nemen wij daarbij op de koop toe. Door de bewust lagere targets is er meer rust bij iedereen die ook een gezin heeft, want je kunt ervoor kiezen daar de nodige tijd aan te besteden. Of je nou een man of een vrouw bent: in deze setting kun je verzorging combineren met advocatuur op hoog niveau.'

Van Kerkvoorden wil een website opzetten (geenglazenplafond.nl) met een forum waar allerlei diversiteitsvragen en ervaringen kunnen worden uitgewisseld. 'Zoals: hoe kom je in een maatschap? Kent iemand een goede coach voor dit probleem? Wie heeft hier ervaring mee?' Een simpel plan, zegt ze. 'Maar wel het begin van iets doen in plaats van alleen maar veel praten.'

En zonder tussenkomst van weer een duur rapport.

De Rabobank is zich een hoedje geschrokken, ze werkt zéér mee bij het uitmesten van deze stal.

Curator mr. M. Udink over de gefailleerde 'misbruikfabriek' Legal Point, *De Telegraaf*, 6 oktober

Al die mooie regels die in ivoren torens worden bedacht, worden door jou naar de rechters gebracht voor toetsing. Je staat midden in de maatschappij en mag werken met het mooiste cement van de democratie, het recht.

Voormalig advocaat Prem Radhakishun over het vak van advocaat, *De Volkskrant*, 9 oktober

Wat is daar mis mee? Als dat bij je past, dan moet je dat doen.

Deken Willem Bekkers over imago van advocaten als gladdige jongens in maatpakken en snelle auto's, *BN/De Stem*, 28 september

Een advocaat handelt nooit op eigen houtje.

Advocaat Britta Böhler bestrijdt dat zij iets deed wat cliënte Hirsi Ali niet wilde, *De Volkskrant*, 10 oktober

Als mevrouw Griffith (woordvoerder van de VVD, red.) zo begaan is met de veiligheid van haar partijgenoot Ayaan, had ze de afgelopen dagen voorop moeten lopen om haar beveiliging te verzekeren.

Advocaat Britta Böhler over de commotie die ontstond toen zij vertrouwelijke documenten aan de Tweede Kamer stuurde, *NRC Handelsblad*, 10 oktober

Advocaat, geld en de koning van Tonga

'Ik kies steeds meer voor de klanten die het meest betalen. Er moet immers een goede boterham op de plank komen.' Filosoof Bas Haring hoorde het een bevriende advocaat zeggen die voorheen nogal idealistisch was ingesteld. Hij citeerde de vriend als opmaat voor zijn lezing over de vraag waarom advocaten steeds meer geld willen hebben. Haring, hoogleraar in Leiden en kinderboekenschrijver, was door advocatenkantoor Bosselaar Stengers op 9 oktober jl. uitgenodigd om in het Utrechtse Geldmuseum iets te zeggen over 'advocaat en geld', op een bijeenkomst waarmee het kantoor zijn tienjarig bestaan vierde.

De geciteerde advocaat was volgens Haring representatief voor de ontwikkeling die de hele balie had doorgemaakt: van een maatschappelijke, verantwoordelijke, voelende positie naar het gewone, commerciële dienstverlenerschap. Is dat een logische ontwikkeling, vroeg Bas Haring zich af? Ja, want je moet nu eenmaal steeds meer regels kennen en als je daarin slaagt, met behulp van een advocaat, verdienen je meestal meer geld. En dan wil je die advocaat wel betalen.

Is het jammer, die ontwikkeling? Dat is een onverstandige vraag, als je eenmaal hebt vastgesteld dat het een logische ontwikkeling is. Maar is het voor een individuele advocaat ook verstandig om erin mee te gaan? Dat hangt ervan af. Want wat is geld eigenlijk? Het vertegenwoordigt waarden, zoals gezondheid, goederen en tijd. Als je nu veel tijd kwijtbent, en soms zelfs wat gezondheid, om dat geld te verdienen, wat dan?

Haring verhaalde van de koning van Tonga, een eiland in de Stille

Oceaan, die in de 17e eeuw bezoek kreeg van de ontdekkingsreiziger Thomas Cook. Of hij misschien als betaalmiddel goudklompjes wilde invoeren. 'Laat maar zitten dat geld van u', zou de koning gezegd hebben, 'ik ben bang dat mijn onderdanen dan gaan denken dat dat spul zélf van waarde is.' Volgens Haring heeft de koning gelijk gekregen: velen verwarren het middel met waar het voor staat. Ze willen er steeds meer van hebben, en dat gaat ten koste van tijd en gezondheid.

Een tweede reden voor inhuligheid is dat geld een middel is om je zichtbaar van anderen te onderscheiden. Een proef aan de Harvard universiteit in de jaren zeventig wees uit dat proefpersonen *en masse* kozen voor de \$ 50.000, als alle anderen in een hypothetisch

land \$ 25.000 zouden hebben, en niet voor de \$ 100.000, in een land waar alle anderen \$ 200.000 zouden vangen.

Als je met veel gemak veel geld kunt krijgen, moet je dat volgens Haring zeker doen. Je moet echter niet zeuren als het niet lukt, want het is niet erg als je er wat minder van hebt, zolang je maar voldoende hebt. Een econoom zou hebben berekend dat € 11.000 per jaar het noodzakelijk minimum is voor een goed leven in Nederland.

Maar wat is nou eigenlijk 'voldoende', en wat een 'goed leven'? Dat zijn toch veeleer filosofische dan economische vragen? Hier deed de filosoof zelfs geen gooi naar een antwoord. Misschien zag hij dat zijn publiek het wel mooi vond zo. Jammer, zijn verhaal zou nog iets leuker zijn geweest. (LH)

agenda

NEDERLANDS-DUIJS

Op **9 en 10 november** vindt in Keulen het vierde Nederlands-Duitse Advocaten-symposium plaats. Tijdens de bijeenkomst zullen de verschillen bij de implementatie en de invloeden van recente Europese wetgeving op verschillende rechtsgebieden in Duitsland en Nederland worden behandeld. Meer concrete onderwerpen: vennootschapsrecht, ontwikkelingen in beroepsregels, distributie en franchising, regelgeving inzake financieel toezicht en Europees contractenrecht. Meer informatie kunt u vinden op www.advocatenorde.nl, rubriek nieuws

DE DONKERE KAMER VAN PRIVATE EQUITY

Zondagavond 11 november 2007, 20.00 uur, wordt in de Amsterdamse Rode Hoed gedebatteerd over 'de trucs van moderne investeerders'. Sprekers: Jeroen Wester (auteur van 'Help, we worden overgenomen'), Arie van der Zwan (econoom en adviseur van centrale ondernemingsraad van PCM ten tijde van de APAX-kwestie) en Hendrik-Jan Biemond (partner bij Allen & Overy, oud-officier van Justitie), Hugo van Berckel (directeur investeringsmaatschappij CVC) en Ewout Irrgang (Tweede

Kamerlid SP). Gespreksleiding: Joost Oranje (NRC Handelsblad). De vragen zijn: Hoe is het gesteld met de normen en waarden in het bedrijfsleven? En met de grenzeloze kant van de vrije markt? Kunnen we iets tegen de 'sprinkhanen' doen? Moeten we er überhaupt iets tegen willen doen? En wat is de rol van Justitie en toezichthouders? Meer informatie: www.rodehoed.nl.

'INTERNETRECHT 2.0?'

Op **vrijdag 23 november 2007** vindt de studiemiddag van de Vereniging voor Media- en Communicatierecht plaats. De middag zal geheel gewijd zijn aan het thema 'Internetrecht 2.0?'. Het cliché van het internet als een vrijplaats waar geen of alleen eigen regels gelden, maakt meer en meer plaats voor een internet dat ingekapseld wordt door regulier recht of dat voor het eerst met nieuwe eigen regels te maken krijgt. Tijdens de studiemiddag zullen een aantal ontwikkelingen kritisch worden geanalyseerd zoals bijvoorbeeld privacy, user generated content, aansprakelijkheid, nieuwe mediavormen.

Sprekers op deze studiemiddag zijn onder andere Kamiel Koelman, Madeleine McLaggan-van Roon, Christiaan Alberdingk Thijm en Inge Brakman. De studiemiddag staat onder leiding van Prof. dr. Nico van Eijk (voorzitter VMC). Tijd: 13.30 uur - inloop vanaf 13.00 uur - met afsluitende borrel om 17.00 uur. Plaats: Trippenhuys, Kloveniersburgwal 29, Amsterdam, tel: 020-5510700. Niet-VMC leden betalen € 20 (contant te voldoen bij binnen-

komst). Vooraanmelding is niet noodzakelijk.

EUROPEES BURGERSCHAP

op **maandag 17 december** spreekt prof. dr. J.J.H. Weiler, Universiteitsprofessor aan New York University, op uitnodiging van het Centre for the Study of European Contract Law (CSECL) over Europees burgerschap. De titel van zijn lezing is 'The Ideals of European Integration: Public Virtues and Private Vices'. De lezing wordt georganiseerd door de faculteit Rechtsgeleerdheid van de UvA en vindt plaats van 15.00 uur tot 17.00 uur in de Agnietenkapel, Oudezijdsvoorburgwal 231. De toegang is gratis, maar er is slechts een beperkt aantal kaarten beschikbaar. Kaarten kunt u aanvragen door een e-mail te sturen naar y.terhorst@uva.nl.

BENEFIETCONGRES CONCEPT-VERDRAG INTERMEDIATED SECURITIES

op **vrijdag 18 januari 2008** organiseert NautaDutilh onder de auspiciën van UNIDROIT in Amsterdam een benefietcongres over de UNIDROIT preliminary draft Convention on Substantive Rules regarding Intermediated Securities. Experts geven een gedetailleerde beschrijving van de hoofdregels. Vervolgens wordt aangedacht besteed aan de verenigbaarheid met het recht in de Benelux-landen en aan enige specifieke thema's, zoals insolventie en finaliteit, het toepassingsbereik en de bescherming van verkrijgers van girale effecten te goeder trouw. Zie

voor nadere gegevens over het programma en de sprekers, alsmede voor aanmelding: www.events-nautadutilh.com. NOvA opleidingspunten worden aangevraagd. Nadere informatie: Teun Struycken (e-mail teun.struycken@nautadutilh.com en tel. 020 - 717 14 61).

PRIJS VOOR ARTIKEL OVER 'WERKNEMER'

The European Employment Lawyers Association (EELA) awards an annual prize of € 5.000 as a means of providing support for law students or practising lawyers who have been qualified for less than five years, aspiring to a career in labour and employment law. The prize will be awarded for an article of not less than 5.000 words that will analyse the following subject: 'Would Europe benefit from the adoption of a comprehensive definition of the term "employee" which would be applicable in all relevant legislative modes?' If so, set out the definition you would consider most appropriate. The article shall be submitted to EELA in the English language and shall be delivered not later than **15th March 2008**. The successful author will be awarded the prize of € 5.000 and will also be invited to attend, and if appropriate present a paper at the EELA annual conference. More information: www.eela.org.

¹ Boom Juridische Uitgevers, Den Haag 2007; ISBN 978 90 5454 900 0; € 25.

Toetsen Beroepsopleiding 16 november 2007

Najaarscyclus 2007 (+ inhalers)

10.30 - 12.30 uur: Burgerlijk Procesrecht
13.30 - 15.30 uur: Bestuursprocesrecht
Alle toetsen worden afgenomen op basis van de meest recente wetteksten. De toets Burgerlijk Procesrecht is geen open boek examen meer.

Stagiaires die in september 2007 met de Beroepsopleiding zijn begonnen, hoeven zich niet op te geven. Inhalers/herkansers (stagiaires die vóór september 2007 met de Beroepsopleiding zijn begonnen) dienen zich zo spoedig mogelijk schriftelijk (uiterlijk twee weken vóór de toetsdatum) aan te melden bij de Nederlandse Orde van Advocaten, t.a.v. mevrouw C. van Rijn, faxnummer 070-335 35 34, e-mail: c.vanrijn@advocatenorde.nl. U ontvangt t.z.t. een schriftelijke

bevestiging van inschrijving. Wilt u bij inschrijving duidelijk het volgende vermelden: naam, voorletter(s) en geslacht; het adres waar de bevestiging naar toegezonden moet worden; uw cursuscode.

Het *examengeld* voor het inhalen/herkansen van toetsen is door de Algemene Raad vastgesteld op € 75 per toets. Ná de toetsdag ontvangt u een acceptgiro waarmee u het examengeld kunt overmaken.

De toetsen worden afgenomen in de *Vechtse Banen te Utrecht*.

Informatie: Orde, afdeling Opleiding, 070-3353555, tussen 09.00 – 12.00 uur

Secretariaat Examencommissie

Audit valt goed bij krappe meerderheid

.....
Lex van Almelo
journalist
.....

Ruim de helft van de ondervraagde advocaten vindt de verplichte audit om gesubsidieerde rechtsbijstand te mogen verlenen een goede aanleiding om de gang van zaken op kantoor weer eens kritisch te bekijken. Vier van de tien advocaten vinden daarentegen dat de audit geen toegevoegde waarde heeft. Dit blijkt uit de *Monitor Gesubsidieerde Rechtsbijstand 2006*. De Raad voor Rechtsbijstand heeft in september 2006 alle 6787 rechtsbijstandverleners benaderd voor een schriftelijke enquête; 26% van hen – een representatief deel – heeft gereageerd. Van de responderende advocaten voldoet 8% niet aan de verordening op de permanente educatie. Ook in andere opzichten kunnen rechtsbijstandverlenende advocaten meer doen aan de verbetering van hun kwaliteit. Vier van de tien advocaten (38%) heeft

een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd, een kwart van de advocaten heeft zichzelf geëvalueerd (in de meeste gevallen met behulp van de Kwaliteit standaard 2004). Advocaten overleggen wel met kantoorcollega's, maar doen zelden (8%) aan intervisie. En een minderheid van de ondervraagde advocaten (45%) is lid van een specialisatievereniging. Negen van de tien advocaten die wel bij een specialisatievereniging zijn aangesloten geven aan dat dit bijdraagt aan een betere dienstverlening. Bijna de helft van de advocaten (46%, in 2005: 44%) verleent gesubsidieerde rechtsbijstand. De behoefte aan gesubsidieerde rechtsbijstand neemt toe. In 2006 gaven de medewerkers van de Juridische Loketten 414.762 toevoegingen af; ongeveer 15% meer dan het jaar daarvoor. Vooral het aantal toevoegingen voor strafzaken en familiezaken is gestegen. Verder kregen ruim 2500 personen kregen een toevoeging voor in totaal 1631 mediations.

Actualiteiten

Van de deken

Willem Bekkers

Nieuw gerechtelijk jaar En vier dekens nemen afscheid

Na de grote schoolvakantie wordt in menig land lusterrijk het gerechtelijk jaar geopend. Zittend in de Westminster Abbey, dacht ik aan 'De Blairfenis', het essay van Gijsbert ter Kuilen (NJB 2007/3) en met name aan de passage daarin: 'In mei onderbrak een rechter een pleidooi omdat hij de taal niet begreep: wat was een website?'

De religieuze plechtigheid, waarin The Right Honourable Jack Straw MP, Lord Chancellor and Secretary of State for Justice, ons voorlas uit Leviticus (10: 9-18), contrasteerde met de rondetafelconferentie van de *barleaders* uit de hele wereld over marktwerking, de nieuwe Legal Services Bill en interdisciplinaire samenwerkingsverbanden.

De constitutionele hervormingen die onder Tony Blair in de UK tot stand zijn gekomen, werpen hun schaduw vooruit. Onder de *barleaders* was enige onrust te bespeuren. De net aangetreden president van de American Bar Association, Bill Neukom, vroeg met instemming van velen aandacht voor de klassieke, onafhankelijke taak van de advocaat met zo weinig mogelijk overheidsbemoediging.

Hoe anders begint het gerechtelijk jaar in Nederland. Mijn is gebleken dat de *barleaders* die in mei 2008 Nederland bezoeken met belangstelling, en ook wel met verwondering, kijken naar hoe het er bij ons aan toegaat. Niet alleen kennen wij een strikte scheiding tussen kerk en staat, maar ook een sober vertoon in de rechtspraktijk waar het de kostumering van rechter, officieren en advocaten betreft. Een Lord Justice of Appeal was zichtbaar verbaasd te zien dat Bert van Delden en ik nagenoeg hetzelfde type toga droegen.

In de maand oktober vinden de lokale jaarvergaderingen plaats. De leden van de AR zullen enkele jaarvergaderingen bijwonen. Ik hoop en verwacht dat de positieve instelling van de leden, die bleek tijdens de laatste vergadering van het College van Afgevaardigden en het jaarcongres, ook daar zichtbaar zal zijn.

Daarbij is de rol van de negentien dekens in de Nederlandse advocatuur niet alleen uniek, maar ook van grote betekenis voor het versterken van het vertrouwen in de advocatuur.

De dekens van Amsterdam, Dordrecht, Maastricht en Rotterdam nemen deze maand afscheid. Aan Hans van Veggel, Pim Nuiten, Anneke Odekerken en Jan Kneppelhout is niet alleen de lokale Orde, maar ook de Nederlandse Orde veel dank verschuldigd.

Reageren: vandedeken@advocatenorde.nl

colofon

87e jaargang –
26 oktober 2007 – nr. 15
Verschijnt elke drie weken.

Het **Advocatenblad** is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business bv. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. K.A. Boshouwers
mr. B.J. Th. Bouma
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. M.R. Maathuis
mr. W.J.B. van Nielen
mr. C.C. Oberman
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag

tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Uitgever

drs. Serge dos Santos Gomes

Eindredactie

Linus Hesselink

Bureauredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

Dimdim, Dmitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Digitaal archief

Advocatenblad
www.advocatenorde.nl,
voor houders van het (gratis)
Baliencertificaat

Orde van de dag

Gratis abonneren op de wekelijkse nieuwsbrief voor advocaten? Stuur een e-mail naar enova@reedbusiness.nl met als onderwerp Inschrijven Orde van de dag.

Juridische Vacaturebank

www.jbb.nl

ISSN 0165-1331

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steektenweg 80 G, 2407 BH
Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460,
fax 0172-233017
e-mail: bdmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op
aanvraag.
Inzendtermijn:
afl. 16: 2 november 2007
afl. 17: 16 november 2007

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag,

tel. 070-3353535,
fax 070-3353531.

Niet-leden betalen

€ 191 per jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Opgave via www.reedbusiness.nl of bij onze Klantenservice. Abonnementen lopen automatisch door, tenzij uiterlijk 30 dagen voor de vervaldatum bij onze Klantenservice wordt opgezegd. Dit kan schriftelijk, telefonisch of per e-mail. Ook voor informatie over uw lopende abonnement kunt u contact opnemen met onze Klantenservice.

Klantenservice

Postbus 808, 7000 AV
Doetinchem
Telefoon: 0314-358358
(op werkdagen tussen
8.30 en 17.00 uur).
Fax: 0314-349048
e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl

Reed Business bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements) overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business bv en haar groepsmaatschappijen. Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

HO
2007
PRINT

Nederlands
uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

(advertenties)

Ooit telefonisch bedreigd in verband met een door u behandelde zaak?

Sommige advocaten kunnen het niet navertellen.

De Stichting **Advocaten voor Advocaten** (L4L) bestaat 20 jaar. Daarom organiseert L4L op donderdag 15 november 2007 een lustrumseminar ten kantore van NautaDutilh in Amsterdam met als thema: **“Without improper interference”**: *Hoe kunnen advocaten hun beroep in vrijheid uitoefenen in een tijd waarin hun rechten wereldwijd steeds meer onder druk komen te staan?*

L4L nodigt u graag uit hierbij aanwezig te zijn. Het inhoudelijke deel van het programma is tot stand gekomen met medewerking van het NJCM. Deelname aan het seminar levert drie studiepunten op en kost € 150,-. Het aantal plaatsen is beperkt. Vraag daarom nu het inschrijfformulier aan via registration@nautadutilh.com Vol is vol.

STICHTING
ADVOCATEN VOOR ADVOCATEN
LAWYERS FOR LAWYERS

info@advocatenvooradvocaten.nl | www.advocatenvooradvocaten.nl

Loop geen
onnodig risico.
Lees de Financiële
Bijsluiter.

zeer groot
vrij groot
zeer klein

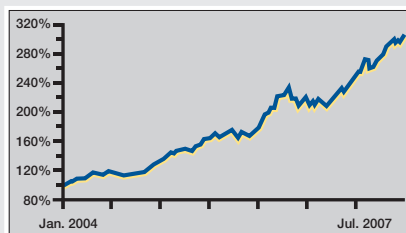

risicometer

DIT IS EEN VERPLICHTE MEDEDELING

HOEZO, LEUKER KUNNEN WE HET NIET MAKEN...

Beleg in het Delta Deelnemingen Fonds zonder Vpb te betalen

Beleggen in het rendabele Delta Deelnemingen Fonds (DDF), zonder vennootschapsbelasting te betalen? Neem dan via Veer Palthe Voûte een 5% belang in een houdstermaatschappij van dit veelbekroonde succesfonds. U betaalt dan geen vennootschapsbelasting over het dividend en de koerswinst.* En strijkt dus het vólle fondsrendement op (gemiddeld 28,4% over de laatste 5 jaar). Ideaal voor bijvoorbeeld pensioen-, kasgeld-, en management-bv's. Meedoen kan vanaf ca. € 250.000,-. Het aantal deelnemingen is beperkt, dus mis die kans niet!

De ideale belegging voor Vpb-plichtigen

2 x per jaar dividend plus koerswinst, 0% vennootschapsbelasting

VEER PALTHE VOÛTE
MEMBER
Dresdner Bank Group

Het Delta Deelnemingen Fonds is genoteerd aan de beurs. 'Gewoon' beleggen kan dus ook.

Bel voor informatie: Tel. 0182-597777, E-mail: info@vpv.nl, www.vpv.nl

Wat te doen tegen *hedgefunds* die bedrijven na opsplitsing kaal plukken? DSM probeerde aandeelhouders die hun aandelen langer dan drie jaar hielden een dividend van 10% te geven, maar de Ondernemingskamer verbood dit. Wiek Slagter beargumenteert waarom een dergelijke beloning voor trouwe aandeelhouders rechte- tens wél mogelijk is.¹

Wat te doen tegen *hedgefunds*?

Voor het loyaliteitsdividend

Prof. mr. W.J. Slagter

advocaat en emeritus hoogleraar Erasmus Universiteit Rotterdam

In november 2006 heeft DSM voorgesteld dat aandeelhouders in de gelegenheid worden gesteld om hun aandelen in DSM aan toonder om te wisselen in aandelen op naam, die in een register worden opgenomen, en dat aandeelhouders die volgens het register hun DSM-aandelen langer dan drie jaren hebben aangehouden, naast het reguliere dividend recht zullen hebben op een loyaliteitsdividend van 10% per jaar. Omzetten van aandelen aan toonder in aandelen op naam is nodig, omdat anders niet is te controleren of een aandeelhouder zijn aandelen drie

jaren heeft behouden. Dit noopt tot een wijziging van de statuten, die in de aandeelhoudersvergadering van 28 maart 2007 is aanvaard ondanks de bezwaren van onder meer de VEB, die onder andere bezwaar maakte (naast overige, mijns inziens minder belangrijke bezwaren) tegen de bij de uitvoering aan ABN Amrobank toegekende monopoliepositie.

Een *hedge fund* heeft tegen dit besluit bezwaar gemaakt, omdat een hedge fund doorgaans een aandeel korter dan drie jaar houdt en dus als een deloyale aandeelhouder is te beschouwen. Daarom heeft het hedge fund zich gewend tot de Ondernemingskamer en zich er over beklagd dat het besluit van DSM in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. De zelfkennis van dit hedge fund is te

prijzen. Omgekeerd kan men stellen dat het besluit van DSM is te beschouwen als een middel om zich te wapenen tegen hedge funds als aandeelhouders. Daarbij heeft een hedge fund gesteld dat er door toekenning van dit loyaliteitsdividend twijfel is aan het beleid bij DSM, zodat een enquêteverzoek bij de Ondernemingskamer kon worden ingediend. Bij wege van voorlopige voorziening heeft de Ondernemingskamer in zijn beschikking van 28 maart 2007, JOR 2007/118 m.nt. M. Brink beslist, dat een zodanig loyaliteitsdividend in strijd is met de gelijkheid die de vennootschap jegens aandeelhouders moet betrachten (art. 2:92 BW).

Rechtspolitiek gerechtvaardigd

Ik acht de beschikking van de Ondernemingskamer om twee redenen onjuist.² In de eerste plaats, zelfs indien men van mening is dat het bestuur van DSM een besluit heeft genomen in strijd met

De sigaar uit eigen doos wordt zo een sigaar uit anderen doos

¹ Op verzoek van het *Advocatenblad* bespreekt de heer Slagter enkele hoofdpunten van het opstel over dit onderwerp in de lustrumbundel van de Vereniging voor Effectenrecht, die op de jaarvergadering in Hotel Krasnapolsky te Amsterdam op 15 november 2007 ten doop zal worden gehouden.

² OK 28 maart 2007, JOR 2007, 118 m.nt. M. Brink inzake DSM. Onlangs is bekend geworden dat de PG bij de Hoge Raad cassatie in het belang van de wet tegen deze beschikking, waarin DSM reeds had berust, heeft ingesteld. Er is dus nog hoop.

een bepaling van dwingend recht (art. 2:92 BW), betekent dat nog niet dat er twijfel is aan het beleid of de gang van zaken. De poort naar het enquêterecht dient niet te spoedig te worden geopend, indien niet het vooruitzicht bestaat dat er wellicht uiteindelijk wanbeleid zou kunnen worden vastgesteld. Daarvan is ten dezen geen sprake, zodat het verzoek van het hedge fund om voorlopige voorzieningen ex art. 2:349a BW reeds daarom had moeten worden afgewezen.

In de tweede plaats bestrijd ik, dat het voorgestelde loyaliteitsdividend in strijd is met het gelijkheidsbeginsel van art. 2:92 BW. Aan de hierna gegeven juridische motivering wil ik gaarne een meer rechtspolitiek argument toevoegen: geliet op de gevaren die een hedge fund als aandeelhouder kan veroorzaken met het oog op de aantasting van de continuïteit, acht ik het volkomen gerechtvaardigd – en ook een daad van juist beleid – dat een vennootschap zich wapent tegen het binnendringen van een hedge fund als aandeelhouder.

De bezwaren tegen het optreden van hedge funds zijn de volgende:

* hedge funds werken in hoofdzaak in de Angelsaksische rechtssfeer en niet in

het Rijnlandse model. Ze hebben daardoor weinig oog voor het continentale uitgangspunt waarbij het activisme van aandeelhouders in zoverre aan banden wordt gelegd dat strategische beslissingen zijn voorbehouden aan het bestuur en de commissarissen, zodat aandeelhouders (noch de algemene vergadering van aandeelhouders, noch grootaandeelhouders buiten de vergadering om) geen instructie kunnen en mogen geven aan het bestuur om een andere strategische beslissing te nemen dan het bestuur zelf

.....
**Bestuurders laten
zich verleiden door
een extra bonus,
aandeelhouders
door een biedprijs
veel hoger dan de
laatste koers**
.....

voorstaat. Besluiten om een gehele divisie te verkopen of de vennootschap te splitsen, zijn strategische beslissingen; een beslissing om na verkoop de opbrengst niet te herbeleggen, maar als extra dividend of bij wege van inkoop van eigen aandelen aan de aandeelhouders ten goede te doen komen, is weliswaar geen strategisch besluit, maar wel voor de continuïteit en voor de financiering van de onderneming zeer nadelig;

- hedge funds hebben in het algemeen slechts belangstelling voor de positie van aandeelhouders op korte termijn, met name koerswinst, ook wanneer dit ten koste gaat van de belangen van de onderneming op lange termijn, dus het belang van de continuïteit en van de werkgelegenheid;
- hedge funds dringen er vaak op aan een onderneming te splitsen, ook wanneer dat strijdig is met het belang van de onderneming als geheel, met de bedoeling de opbrengst van een verkoop van een afgesplitst onderdeel vervolgens aan de aandeelhouders uit te keren;
- hedge funds slagen er vaak in om eerst met geleend geld een vennootschap op te kopen en vervolgens die

schuld uit geldlening af te lossen met middelen uit de gekochte onderneming, in strijd met de ratio van de artt. 2:98c/207c BW; nadat de hedge funds de buit hebben binnengehaald en weer vertrokken zijn, treffen de oude eigenaren de vennootschap kaalgeplukt en met schulden overladen aan.

Sigaar uit andermans doos

De hedge funds beschikken vaak over zeer goede bestuurders en slagen erin om in korte tijd grote winsten te behalen, waardoor zij in staat zijn grote bedragen risicodragend kapitaal aan te trekken. Zij financieren de reusachtige aankopen van aandelen in andere vennootschappen echter in belangrijke mate met geldleningen. Het betreft hier dus schulden van de hedge funds; men ziet echter niet zelden, dat aan het eind van de rit die schulden gebracht worden ten laste van de doelvennootschap. Hoe is dat mogelijk?

Er zijn, afgezien van een bij de aanvang van de participatie gemaakt beding, twee verklaringen. In de eerste plaats kan het hedge fund in een algemene vergadering van aandeelhouders (ava) vaak de meerderheid van uitgebrachte stemmen uitbrengen en dus doen stemmen ten gunste van een voorstel om die schuld ten laste van de vennootschap te brengen. Dit schijnt bij Hertz (autoverhuur in Amerika) gebeurd te zijn. Ik stel hier tegenover dat, zolang er nog ten minste één andere aandeelhouder is, deze een zodanig besluit van de ava ex art. 2:15 BW door de rechter kan doen vernietigen. Een besluit waarbij de doelwitvennootschap een schuld op zich neemt zonder dat daar iets tegenover staat, is immers vernietigbaar wegens strijd met de redelijkheid en de billijkheid.

In de tweede plaats kunnen de hedge funds strijd met de artt. 2:98 c en 2:207c BW voorkomen door een omgekeerde volgorde: niet eerst het (verboden) gebruik van de activa van de te kopen onderneming om daarmee de aankoop van de aandelen te financieren, maar eerst bij een derde een geldlening sluiten, daarna daarmee de aandelen in de doelwitvennootschap kopen en vervolgens, na aldus (indirect) eigenaar van de activa te zijn geworden, deze verkopen om aldus met de opbrengst de lening af te lossen. De

sigaar uit eigen doos wordt dan toch nog een sigaar uit andermans doos. Is dit in strijd met de ratio van de artt. 2:98c/207c BW en is er sprake van misbruik van recht?

Boter

Zowel bestuurders als aandeelhouders (alleen niet de werknemers) hebben ten dezen boter op hun hoofd. Bestuurders laten zich verleiden door een extra bonus of exitvergoeding, aandeelhouders door een biedprijs veel hoger dan de laatste koers. Er zit dan ook iets schijnheiligs in wanneer dezelfde personen die het optreden van sommige hedge funds veroordelen, vervolgens als aandeelhouders deelnemen in het aandelenkapitaal van datzelfde hedge fund. Het hemd is nader dan de rok. Voor geld worden principes helaas opzij gezet. De aandeelhouders, die onder andere door de Code corporate governance op een voetstuk zijn geplaatst, hebben er toch eigenlijk blijk van gegeven die hoge positie niet waard te zijn. In de kwestie ABN Amrobank geven de aandeelhouders wellicht evenals de werknemers de voorkeur aan een voortzetting van een zelfstandige ABN Amrobank, dus aan het afslaan van zowel het bod van Barclays Bank als van het bankentrio, maar uiteindelijk zwichtten de aandeelhouders toch voor het hogere bod van het bankentrio. Zo krijgen ook de hedge funds vrij spel. Of toch niet?

Geen schade!

Daarbij kan men aan twee dingen denken. In de eerste plaats zou men kunnen stellen dat in zoverre een verfijning van de Wennexleer³ nodig is dat weliswaar aan de aandeelhouder een recht is gegeven om zijn stem in eigen belang uit te brengen, zonder zich te hoeven laten leiden door het belang van de vennootschap, maar dat die vrijheid niet zo ver gaat dat het een aandeelhouder zou vrijstaan om zijn stem zodanig uit te brengen dat zelfs aan de vennootschap schade wordt toegebracht. Hij brengt schade aan de vennootschap toe indien hij door zijn stemmen op de aandelen meewerkt tot een besluit tot bijvoorbeeld splitsing, verkoop van een onderdeel en uitkering van de opbrengst aan de aandeelhouders, en aldus door

opsouperen schade toebrengt aan de groei, de continuïteit en het voortbestaan op gelijke schaal van de vennootschap. Hoewel zulks het gevolg kan zijn van iedere aandelenmutatie, worden hier toch wel op bijzonder grote schaal activa – verworven uit ingehouden winst ten koste van de oude aandeelhouders (die anders meer dividend zouden hebben gehad) – te gelde gemaakt door een nieuwe aandeelhouder (het hedge fund).

In de tweede plaats kunnen weliswaar uit een zo algemeen beginsel als art. 2:8 BW geen vergaande conclusies worden getrokken, zoals gebleken is uit de uitspraak van de Hoge Raad inzake ABN Amrobank,⁴ maar daaruit blijkt tevens dat zulks wellicht wel mogelijk is indien dit algemene beginsel zou kunnen worden geconcretiseerd, en wel op twee wijzen.

In art. 2:336 lid 1 BW worden in het kader van de Geschillenregeling maatregelen mogelijk gemaakt tegen een aandeelhouder ‘die door zijn gedrag het belang van de vennootschap zodanig schaadt, dat het voortduren van zijn aandeelhouderschap in redelijkheid niet kan worden geduld’. Dit artikel is ten dezen niet van toepassing, onder meer omdat dit alleen geldt voor de bv en niet voor de nv, maar er spreekt een gedachte uit die ook zonder de Geschillenregeling zou kunnen worden toegepast. Daardoor zou men een andere invulling

4 HR 13 juli 2007, NJ 2007, 434 m.nt. Maeijer, JOR 2007, m.nt. Nieuwe Weme, P. van Schilfgaarde, NJB 2007, p. 1950-1956.

3 HR 30 juni 1944, NJ 1944/45, 465 inzake Wennex.

.....

Een aandeelhouder die zijn aandelen drie jaar heeft vastgehouden, is geen speculant en bevindt zich in andere omstandigheden dan een speculant die korte tijd de aandelen houdt

.....

kunnen geven aan het begrip ‘redelijkheid en billijkheid’ in art. 2:8 BW. Het blijft paradoxaal dat een aandeelhouder zich door privébelangen mag laten leiden bij de stemming over het ontslag van een bestuurder of commissaris, aan wie de aandeelhouders verwijten dat hij zich – overeenkomstig zijn wettelijke taak – uitsluitend heeft laten leiden door het belang van de vennootschap en niet van enige aandeelhouder.

Bovendien kan een beroep naar analogie worden gedaan op het ingetrokken wetsvoorstel 25 732 inzake doorbreking van beschermingsconstructies. Art.

De donkere kamer van private equity

Zondagavond 11 november 2007, 20.00 uur, wordt in de Amsterdamse Rode Hoed gedebatteerd over ‘de trucs van moderne investeerders’. Sprekers: Jeroen Wester (auteur van ‘Help, we worden overgenomen’), Arie van der Zwan (econoom en adviseur van centrale ondernemingsraad van PCM ten tijde van de APAX-kwestie) en Hendrik-Jan Biemond (partner bij Allen & Overy, oud-officier van Justitie), Hugo van Berckel (directeur investeringsmaatschappij CVC) en Ewout Irgang (Tweede Kamerlid SP). Gespreksleiding: Joost Oranje (NRC Handelsblad). De vragen zijn: Hoe is het gesteld met de normen en waarden in het bedrijfsleven? En met de grenzeloze kant van de vrije markt? Kunnen we iets tegen de ‘sprinkhanen’ doen? Moeten we er überhaupt iets tegen willen doen? En wat is de rol van Justitie en toezichthouders? Meer informatie: www.rodehoed.nl.

2:359f BW regelde daarbij het geval dat beschermingsconstructies niet behoeven te worden ingetrokken indien de overvaller:

- ‘c. door zijn gedragingen het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming in ernstige mate heeft geschaad;
- d. het voortbestaan van een onderneming van een andere rechtspersoon of vennootschap waarop hij invloed uitoefende heeft beëindigd of in gevaar gebracht zonder bedrijfseconomische noodzaak daartoe.’

De regeling was vooral ingegeven als wapen tegen *raiders*. Zijn hedge funds zoveel beter dan deze *raiders*?

Gelijkheidsbeginsel gaat niet op

Ik keer terug naar het voorstel tot invoeren van een loyaliteitsdividend bij DSM. Dit voorstel werd door de Ondernemingskamer onjuist bevonden met het argument dat aldus door DSM in strijd werd gehandeld met het gelijkheidsbeginsel van art. 2:92 BW. Uit de regel dat gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld, volgt ook het omgekeerde: ongelijke gevallen moeten ongelijk worden behandeld, en het spiegelbeeld daarvan: indien ongelijke gevallen gelijk worden behandeld, is dat evenzeer in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Daarvan is sprake bij de beschikking van de Ondernemingskamer betreffende het loyaliteitsdividend, omdat loyale aandeelhouders niet gelijk staan met deloyale aandeelhouders.

Het gebod van gelijke behandeling geldt niet voor alle aandeelhouders,

maar alleen voor aandeelhouders die zich in gelijke omstandigheden bevinden. Art. 2:92 lid 2 BW sluit ten dezen precies aan op art. 42 van de Tweede EG-Richtlijn. Men kan dan stellen dat een aandeelhouder die zijn aandelen drie jaar heeft vastgehouden en daarmee te kennen heeft gegeven een echte aandeelhouder te zijn en geen speculant, zich in andere omstandigheden bevindt dan een speculant die korte tijd de aandelen houdt.

Hoewel gelijke behandeling van aandeelhouders als een beginsel van behoorlijk bestuur kan worden beschouwd, is van schending van dit beginsel geen sprake indien voor een verschil inzake voorkeursrecht een objectieve en redelijke rechtvaardiging aanwezig is; zulks kan redelijkheid en billijkheid medebrengen. Ongelijke behandeling van aandeelhouders kan gerechtvaardigd zijn, indien zulks in het belang is van de vennootschap.⁵

Aangezien er geen verschil in effect is tussen een aanval van een hedge fund van binnenuit of door een vijandelijke overname, dient een aanval van binnenuit door een hedge fund op dezelfde wijze beoordeeld te worden als een vijandelijke overname.⁶

5 HR 11 januari 1963, NJ 1964, 433 m.nt. G.J. Scholten inzake RCMA.

6 Anders: OK 17 januari 2007, JOR 2007, 42 inzake Stork.

Legal Counsel

Bedrijfsjurist

Jurist Pensioenrecht

Senior Juridisch Adviseur

Fiscalist

BTW Specialist

Voor een compleet aanbod van juridische vacatures ga je naar jbb.nl

Juridische Banenbank

† in memoriam

Pieter Herman Bakker Schut (1941-2007)

Pieter Bakker Schut is dood, en met hem een van de iconen voor de verdediging in politieke strafzaken en mijn maatje in de advocatuur gedurende vele jaren. Zijn bekendheid heeft hij vooral verworven met zijn verdediging van verdachten uit de Rote Armee Fraktion in Nederland en Duitsland, maar er is veel meer dat in het kader van een terugblik gememoreerd hoort te worden.

Ties Prakken

advocaat te Amsterdam

Zo heeft hij als piepjong advocaatje en bestuurslid van de Jonge Balie in Amsterdam aan het eind van de jaren zestig het voorstel gedaan dat uiteindelijk heeft geleid tot de piketdienst voor in verzekering gestelde verdachten. Hierin was wettelijk niet voorzien en het ging er dus om de autoriteiten zover te krijgen een experiment te beginnen om de zinvolheid van het idee aan te tonen. Dat ging moeizaam, men vond het eigenlijk helemaal niet nodig. Daarop dreigde hij de jonge balie in de hoofdstad te zullen mobiliseren om voortaan voorlezing van het hele dossier te eisen (toen nog wettelijk verplicht zolang partijen er geen afstand van hadden gedaan) in al die zaken waarin de advocaat zijn cliënt niet had kunnen bezoeken op het politiebureau. Achteraf kun je grote twijfels hebben of die brave advocaten bereid zouden zijn geweest dit dreigement uit te voeren, maar het heeft wel gewerkt, het experiment met de piket kwam er en later de herziening van strafvordering die dit niet meer weg te denken instituut legaliseerde. Het voorbeeld is typerend voor zijn inzet en zijn non-conformistische aanpak, zowel in individuele zaken als voor algemene belangen van verdachten in het strafproces.

Moed

In de jaren zeventig heeft Pieter Bakker Schut zich geprofileerd als een van de

advocaten van links. In die tijd ging hij ook de advocatuur combineren met de strafrechtswetenschap door als wetenschappelijk medewerker in dienst te treden van de Universiteit Utrecht, bij Toon Peters bij wie hij een proefschrift schreef (*Politische Verdediging in Strafsachen*). Dit proefschrift ging over zijn belangrijkste wapenfeit: de verdediging van verdachten uit de Rote Armee Fraktion, zowel in Duitsland als in Nederland. In Duitsland was zijn rol onder meer om in de processen die dingen te zeggen waarvan zijn cliënten en mede-advocaten meenden dat zij gezegd moesten worden, maar die door de Duitse advocaten niet gezegd konden worden omdat in die tijd onmiddellijk een beroepsverbod of gevangenisstraf dreigde wegens ondersteuning van een terroristische organisatie. Als buitenlander had hij iets meer speelruimte en die heeft hij doelbewust benut. Dat ging natuurlijk gepaard met heftige discussies binnen en buiten de advocatuur. In de media was hij de 'terrorist in toga', in de advocatuur werd hij nauwlettend in de gaten gehouden, maar kreeg hij toch ook veel waardering voor zijn moed. Want die was wel nodig om deze mensen te verdedigen op een politieke manier, en dat was wat hij wilde.

In de jaren tachtig en negentig ging hij door met politieke verdediging op kleinere schaal want van minder extreem controversiële cliënten. Climax daarin was de verdediging van de hoofdverdachte van de RaRa, René R.

Hij was daarin weer helemaal in zijn element.

Vermijden van geweld

De laatste jaren legde hij zich meer toe op het 'gewone' strafrecht, wat waarschijnlijk voortkwam uit een mengeling van teleurstelling over het politieke klimaat bij links en de al jaren geleden toeslaande gezondheidsproblemen.

Terwijl hij allang geen politieke zaken meer verdedigde kreeg hij nog een compliment van niemand minder dan oud BVD'er Frits Hoekstra, die in zijn boek schreef over Bakker Schut en anderen: 'Het kostte menige BVD'er moeite in te zien dat deze advocaten gewoon hun werk deden en weliswaar voor de linkse jonge activisten sympathie koesterden, maar in hun werk deze jonge mensen met hun idealen vooral wilden beschermen tegen de macht van de staat en de repressie die vanuit rechtse kring zo vurig werd gewenst. De stelling valt te verdedigen dat ook deze advocaten, hoewel door menig politiekman en BVD'er verguisd, een bijdrage hebben geleverd aan het klimaat van tolerantie en het vermijden van escalatie van geweld. Daar kan Nederland ook hen dankbaar voor zijn.' (*In dienst van de BVD, Spionage en contraspionage in Nederland*, Boom 2004, p. 65)

Ik weet niet of hij blij was met dit compliment, maar hij dacht politiek genoeg om er de kern van waarheid in te herkennen.

kroniek

arbeids-

recht

2006-2007

.....

In dit nummer

Bestaan arbeidsovereenkomst
Statutair directeur
Ontslag op staande voet
Overgang van onderneming/opvol-
gend werkgeverschap
Concurrentiebeding
Kennelijk onredelijk ontslag
Werkgeversaansprakelijkheid
CAO
Gelijke behandeling
Medezeggenschap
Recente ontwikkelingen

.....

Sinds het verschijnen van de vorige kroniek in het *Advocatenblad* 2006-13 (29 september 2006) is er weer een groot aantal uitspraken op arbeidsrechtelijk gebied geweest door de Hoge Raad en de hoven. Deze kroniek bevat een selectie van de belangrijkste.

.....
Yvette van Gernerden en Ralph
Jan van der Ham¹
.....

Bestaan arbeids- overeenkomst

In het afgelopen jaar zijn, net als bij de voorgaande editie van de kroniek, veel uitspraken gepubliceerd over het rechtsvermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst. De Hoge Raad heeft zich op zowel 14 april 2006 (LJN AU9722), alsmede 15 september 2006 (LJN AX9396) en 15 december 2006 (LJN AZ1487) hierover uitgelaten. Het eerste arrest ging over een verklaring voor recht, gevorderd door een aantal beurspromovendi van de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam (UvA), dat tussen de UvA en hen een arbeidsovereenkomst bestond. In cassatie stond daarbij met name de vraag centraal of er sprake was van loon en of er sprake was van arbeid. De beurspromovendi verrichten aan de UvA wetenschappelijk onderzoek ten bate van hun eigen onderzoek. De beurspromovendi betogen dat ook de UvA profiteert van dit onderzoek in de vorm van publicaties, naamsbekendheid en een vergoeding van overheidswege en dat het onderzoek daarmee niet (alleen)

.....
¹ Yvette van Gernerden en Ralph Jan van der Ham zijn als advocaat verbonden aan de sectie Employment, Pensions & Benefits van DLA Piper Nederland N.V.

Maar het is ten enen male niet
aan de rechter om te bepalen
wat de partijbedoeling is...

ten eigen nutte van de onderzoekers is. Verder betogen de beurspromovendi dat de door hen te ontvangen stipendia niet alleen zien op levensonderhoud, maar bezien moeten worden als loon, omdat in de stipendiumregeling een duidelijke koppeling wordt gelegd tussen de hoogte van het stipendium en of er bijvoorbeeld full- of parttime wordt gewerkt. Tot slot wordt door de beurspromovendi aangevoerd dat ook de vormgeving van de werkdiscipline er toe dient te leiden dat het vermoeden van het bestaan van een arbeidsovereenkomst wordt bevestigd. De rechtbank heeft geoordeeld dat

het vermoeden dat de beurspromovendi hun werkzaamheden verrichten op basis van een arbeidsovereenkomst niet is weerlegd door de UvA. Door de rechtbank werd de oorspronkelijke naamgeving van de relatie, beursovereenkomst, niet doorslaggevend geacht. De Hoge Raad gaat daar in zijn oordeel in mee. Volgens de Hoge Raad ligt in de overwegingen van de rechtbank besloten dat het door de UvA benadrukte eigen doel en nut voor beurspromovendi niet wegnemen dat zij met hun werk een bijdrage leveren aan het onderzoek, waarvan ook de UvA profiteert.

... en toen ging ik promoveren...
over het ontstaan van een rechtsvermoeden
van het bestaan van een
arbeidsovereenkomst...

In het arrest van 15 september 2006 is de vraag aan de orde of een slipinstructrice van de ANWB een arbeidsovereenkomst heeft. Zowel de kantonrechter als het hof heeft geoordeeld dat er geen arbeidsovereenkomst is. De Hoge Raad verwierpt het cassatieberoep met toepassing van art. 81 RO. De reden dat om deze uitspraak toch in de kroniek op te nemen is de uitvoerige en lezenswaardige conclusie van A-G Verkade waarin wordt ingegaan op het rechtsvermoeden van het bestaan van de arbeidsovereenkomst en het verschil in toetsing tussen de burgerlijke rechter en het UWV.

In het arrest van 15 december 2006 heeft de Hoge Raad de vraag beoordeeld of sprake was van (het vermoeden van het bestaan van) een arbeidsovereenkomst of dat het ging om werkzaamheden in het kader van een vof. In deze zaak ging het om een buschauffeur die tezamen met een drietal andere chauffeurs een vof was aangegaan. Met de belangrijkste opdrachtgever was een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De chauffeur vordert een verklaring voor recht dat hij een arbeidsovereenkomst heeft. In deze zaak wordt, in tegenstelling tot de situatie in het arrest-Groot/Diosynth (JAR 2005/15), dat in de vorige kroniek is behandeld, niet de werkgever in de

gelegenheid gesteld aan te tonen dat geen arbeidsovereenkomst bestaat, maar de werknemer om aan te tonen dat deze er wel is.

Uit deze jurisprudentie komt een wisselend beeld naar voren hoe het bestaan van een arbeidsovereenkomst moet worden gekwalificeerd. In sommige uitspraken in de vorige kronieken staat de partijbedoeling centraal, in andere uitspraken wordt hier niet al te veel belang aan gehecht en soms wordt zowel gekeken naar de partijbedoeling als naar de uitvoering die partijen aan de afspraken geven. Van belang bij de toepassing van de maatstaf lijkt (ook) te zijn dat de rechter die de feiten moet beoordelen steeds acht slaat op de economische positie en afhankelijkheid die de betrokken partijen hebben.

Statutair directeur

In de vorige kroniek is uitvoerig stilgestaan bij de arresten die de Hoge Raad op 15 april 2005 heeft gewezen. In die zaken werd de vraag beantwoord of ontslag van de statutair bestuurder door de algemene vergadering van aandeelhouders tevens ook (automatisch) beëindiging van de arbeidsrelatie inhield. De Hoge Raad heeft deze vraag bevestigend beantwoord. Beide 'banden' van de statutair bestuurder met de vennootschap zijn dermate met elkaar verweven dat beëindiging van de vennootschappelijke band ook beëindiging van de arbeidsrechtelijke band inhoudt. In 2006 is in de enige ter zake gepubliceerde uitspraak, te weten die van de Rechtbank Zwolle-Lelystad (LJN AY5756) deze lijn gevolgd. Op 3 februari 2006 heeft de Hoge Raad een oordeel gegeven over de omgekeerde situatie (LJN AU9716). In die zaak was de bestuurder in 1998 in dienst getreden als commercieel directeur. In 2001 is betrokkene benoemd tot statutair bestuurder. De vennootschap is vervolgens verkocht. In 2003 heeft de statutair bestuurder per brief bericht dat hij zijn functie als statutair bestuurder zou neerleggen, maar dat hij zijn werkzaamheden 'als gewoon

werknemer' voor de vennootschap wilde blijven uitoefenen. De werkgever heeft vervolgens daarop de bestuurder per direct ontslagen. De werknemer heeft vervolgens de nietigheid ingeroepen wegens het ontbreken van de vereiste toestemming uit hoofde van het BBA. De werknemer heeft in vervolg daarop een loonvordering aanhangig gemaakt met als argument dat de arbeidsovereenkomst nog steeds bestaat. Het hof overwoog echter dat de werknemer geen *ontslag* heeft genomen door zijn werkzaamheden als statutair bestuurder neer te leggen. Het hof overwoog verder dat voor het ontslag als statutair bestuurder de toestemming ingevolge art. 6 BBA niet vereist is op grond van de ontheffing uit dat artikel. De werkgever kon daarmee, aldus het hof, rechtsgeldig opzeggen zoals deze heeft gedaan. In cassatie oordeelt de Hoge Raad dat de cassatieklachten geen doel treffen, omdat deze uitgaan van een rechtsopvatting die indruist tegen het oordeel uit de arresten van 15 april 2005. Doordat de statutair bestuurder geen ontslag heeft genomen, maar zijn werkzaamheden heeft neergelegd, is daarmee niet de arbeidsrechtelijke band verbroken en kon de werkgever de statutair bestuurder ontslaan.

Ontslag op staande voet

Uitspraken op het gebied van ontslag op staande voet zijn over het algemeen vrij casuïstisch van aard. Twee uitspraken van het afgelopen jaar zijn echter algemeen van aard en van groot belang voor de praktijk van alledag bij het geven van een 'houdbaar' ontslag op staande voet. Het gaat om de arresten van de Hoge Raad van 16 juni 2006 (LJN AW6109) en van 1 september 2006 (LJN AX9387). In de zaak van 16 juni 2006 ging het om een werknemer die op staande voet werd ontslagen wegens onheuse bejegening en seksuele intimidatie van cliënten van de werkgever. De werkgever baseert het ontslag op staande voet op beide feiten gezamenlijk. In rechte komen de gedragingen (lees: de onheuse bejegening) slechts gedeeltelijk vast te staan. In de

zaak van 1 september 2006 ging het om een schoonmaakster die meerdere keren bedreigingen zou hebben geuit tegen zowel haar rayonleider, haar rayonleidster als opdrachtgever. Ook hier had de werkgever in zijn bewoordingen bij het ontslag op staande voet het ontslag gegrond op slechts de gedragingen gezamenlijk. In rechte komt slechts de bedreiging van de opdrachtgever vast te staan, maar niet die van de twee leidinggevendenden.

In cassatie herhaalt de Hoge Raad de eerder door hem ontwikkelde rechtspraak op dit gebied uit de arresten van HR 10 maart 1989, NJ 1990, 185 en nadien HR 12 februari 1999, NJ 1999, 643 en Vixia/Gerrijs (JAR 2004/259). Van belang bij het geven van een ontslag op staande voet is:

- * rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de werknemer;
- * buiten het werk gelegen omstandigheden kunnen (en moeten soms) een rol spelen

- * dat het gedragen moet (kunnen) worden door de feiten; bij meerdere feiten moet nadrukkelijk worden gesteld dat de feiten ook *afzonderlijk* voldoende grond opleveren voor het ontslag op staande voet naast het feit dat ze dit gezamenlijk doen

- * dit feit dient de werknemer ook bekend te zijn.

Door het ontslag op staande voet in de twee genoemde arresten uit 2006 alleen te baseren op de feiten gezamenlijk, verviel de grondslag voor het ontslag op staande voet vanaf het moment dat in rechte sommige feiten niet als bewezen werden geacht. Bij het geven van ontslag op staande voet is derhalve van eminent belang hoe het ontslag op staande voet wordt verwoord.

Overgang van onderneming/opvolgend werkgeverschap

Op 14 juli 2006 heeft de Hoge Raad een belangwekkend arrest gewezen ten aanzien van opvolgend werkgeverschap in

relatie tot een faillissementssituatie. In deze uitspraak (Boekenvoordeel-arrest, LJN AY3782) gaat het om een werknemer die op basis van twee opeenvolgende tijdelijke arbeidsovereenkomsten als filiaalchef heeft gewerkt. De werkgever gaat vervolgens failliet en de curator zegt de arbeidsovereenkomst op. Er vindt een doorstart van (een deel van) de onderneming plaats door een nieuwe werkgever. De nieuwe werkgever biedt de werknemer opnieuw een contract voor bepaalde tijd aan. De werknemer stelt vervolgens dat op basis van art. 7:668a lid 2 BW, als gevolg van opeenvolgende contracten met opeenvolgende werkgevers gedurende een periode van meer dan 36 maanden, een contract voor onbepaalde tijd is ontstaan. De werkgever bestrijdt dit, aangezien deze meent dat deze bepaling niet van toepassing is na faillissement en in het bijzonder niet als de curator rechtsgeldig heeft opgezegd. De Hoge Raad bepaalt echter anders.

De Hoge Raad oordeelt dat in art. 7:666 BW, dat gaat over de relatie tussen faillissement en overgang van onderneming, art. 7:668a lid 2 BW niet nadrukkelijk wordt uitgesloten van toepassing op de overgang van onderneming indien de werkgever in staat van faillissement is verklaard. Volgens de Hoge Raad is de toepassing van art. 7:668a lid 2 BW naar tekst en strekking van die bepaling niet beperkt tot de gevallen waarin opvolging van werkgevers wordt misbruikt bij de hantering van tijdelijke arbeids-

Wij worden ook een dagje ouder...

overeenkomsten. Aan de in lid 2 van art. 7:668a BW voorgeschreven overeenkomstige toepassing van het eerste lid van dat art. staat niet in de weg dat de curator rechtsgeldig heeft opgezegd, aldus de Hoge Raad. Het Boekenvoordeel-arrest heeft daarmee potentieel grote gevolgen voor veel doorstartsituaties. Een goede due diligence van de failliete boedel is dus eens te meer van belang.

Een tweede belangrijke uitspraak is van het Hof van Justitie EG. In deze uitspraak van 9 maart 2006 (C-499/04) beantwoordde het hof een prejudiciële vraag: in geval van overgang van onderneming is de verkrijger niet gebonden aan een CAO die van kracht wordt na het aflopen van de CAO waarnaar in de arbeidsovereenkomst wordt verwezen. In deze uitspraak bepaalde het hof dat de richtlijn aangaande overgang van onderneming poogt te verzekeren dat werknemers bij een overgang hun rechten behouden op dezelfde voorwaarden als zij met de vervreemder overeengekomen waren. Het hof verwijst daarbij naar het arrest-Daddy's Dance Hall. Volgens het hof is ook vaste rechtspraak dat de bepalingen van de richtlijn dwingend zijn. In casu verwees de arbeidsovereenkomst van de werknemer naar een collectieve arbeidsovereenkomst. Voor de uitlegging van de richtlijn kan volgens het hof echter een clause die verwijst naar een collectieve overeenkomst niet worden geacht een grotere reikwijdte te hebben dan de overeenkomst waar zij naar verwijst.

De richtlijn beoogt niet de bescherming te geven ten aanzien van verwachtingen en hypothetische voordelen van toekomstige ontwikkelingen van collectieve overeenkomsten. Volgens het hof zijn naast de richtlijn inzake overgang van onderneming eveneens van belang het recht op vrijheid van vereniging, die ook het recht omvat het recht om zich wel of niet aan te sluiten bij een vakvereniging. Indien tegemoetgekomen zou worden aan het verzoek van de werknemer, aldus het hof, zou dat betekenen dat toekomstige collectieve overeenkomsten van toepassing zijn op een verkrijger die geen partij is bij die collectieve overeenkomst en dat daarmee diens fundamentele recht om zich niet te verenigen wordt aangetast.

Tot slot een recente interessante uitspraak van het Hof Den Bosch (LJN BB0038). Hoewel de zaak nog niet is uitgeprocedeerd en het hier een kort geding betreft, is deze voor de overnamepraktijk van groot belang. In deze zaak ging het om ongeveer 220 werknemers die van ING waren overgegaan op de verkrijger. Uitgangspunt daarbij was dat de werknemers een gelijkwaardig arbeidsvoorwaardenpakket werd aangeboden door de verkrijger. Voor zover de verkrijger specifieke arbeidsvoorwaarden niet kon nakomen werd een overgangsregeling van drie jaar in het leven geroepen. De werknemers stelden zich op het standpunt dat al hun arbeidsvoorwaarden een op een mee overgingen. Het hof bepaalde dat in beginsel alle arbeidsvoorwaarden van ING, waaronder bijvoorbeeld korting op specifieke bankproducten, mee overgingen. Echter, het hof oordeelde eveneens dat niet viel uit te sluiten dat onder bijzondere omstandigheden het vorderen van nakoming van overgedragen rechten in strijd komt met de op de werknemer rustende verplichtingen van goed werknemerschap. Dit is in het bijzonder het geval wanneer nakoming van bepaalde arbeidsvoorwaarden gelet op de bijzondere omstandigheden van het geval naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. Het ligt op de weg van de verkrijger om dit te stellen en aannemelijk te maken. Onder uitzonderlijke omstandigheden kan op

basis van deze uitspraak derhalve beoogd worden dat zeer bedrijfsspecieke arbeidsvoorwaarden, daarbij kan vooral gedacht worden aan die van financiële instellingen en de luchtvaart, niet een op een hoeven te worden overgenomen.

Concurrentiebeding

Ten aanzien van het concurrentiebeding heeft de Hoge Raad op 5 januari 2007 een tweetal belangrijke arresten gewezen. In beide zaken (LJN AZ 2221 en LJN AZ 2224) ging het om een min of meer identiek feitencomplex van twee werknemers van dezelfde werkgever. In de arresten gaat de Hoge Raad nader in op het eerder in het arrest-Brabant/Van Uffelen (HR 9 maart 1979, NJ 1979, 467) ontwikkelde 'zwaarder drukken-criterium'. De Hoge Raad merkt in het arrest nadrukkelijk op dat het hof terecht uit gegaan is van dit criterium, maar legt vervolgens uit hoe dit bezien dient te worden. De Hoge Raad merkt daarover op dat de rechter, gesteld voor de vraag of het concurrentiebeding op grond van de regel uit Brabant/Van Uffelen geheel of gedeeltelijk zijn geldigheid heeft verloren en opnieuw schriftelijk overeengekomen moet worden, niet alleen dient te onderzoeken of sprake is van een wijziging van de arbeidsverhouding van ingrijpende aard, maar ook of, en zo ja op grond waarvan, die wijziging meebrengt dat het concurrentiebeding zwaarder is gaan drukken. Daarbij zal de rechter betekenis mogen hechten aan de mate waarin de wijziging van de arbeidsverhouding redelijkerwijze was te voorzien. Voorts is de enkele vaststelling dat zich een ingrijpende wijziging van de arbeidsverhouding heeft voorgedaan in het algemeen onvoldoende voor het aannemen van het oorzakelijk verband met het aanmerkelijk zwaarder gaan drukken van het beding.

De rechter zal bij de beoordeling daarvan, aldus de Hoge Raad, eveneens moeten onderzoeken en in zijn motivering tot uitdrukking brengen of en zo ja die wijziging een belemmering zal vormen om een nieuwe gelijkwaardige werkkring te vinden. Met deze uitspraak heeft de Hoge Raad derhalve niet alleen

Brabant/Van Uffelen nader uitgelegd, maar naar de mening van velen in de literatuur ook het concurrentiebeding een (nog) zwaardere binding gegeven dan reeds het geval was. Voor het zwaarder drukken van een concurrentiebeding dient de werknemer derhalve een dubbele toets te doorstaan. Niet alleen moet worden gesteld dát er een wijziging heeft plaatsgevonden, maar tevens moet (i) onderzocht worden óf het beding zwaarder is gaan drukken en (ii) in welke mate dit daadwerkelijk een belemmering vormt voor de werknemer.

Kennelijk onredelijk ontslag

Over kennelijk onredelijk ontslag heeft de Hoge Raad zich de afgelopen periode weinig hoeven uit te laten. In de lagere rechtspraak is echter volop beweging te zien. Een discussie die de laatste periode veelvuldig opduikt in zowel literatuur alsook uitspraken op kantonrechtelijk niveau is de hoogte van de vergoeding uit hoofde van kennelijk onredelijk ontslag ex art. 7:681 BW. Centraal staat daarbij de vraag of de kantonrechtelijke formule naar analogie moet worden toegepast in de 681-procedure. De trend in de recente jurisprudentie lijkt inderdaad de kantonrechtelijke formule (geheel of gedeeltelijk) ook in procedures ex art. 7:681 BW een zekere toepassing te geven.

Het Gerechtshof Arnhem (LJN BA9132) moest oordelen over de samenloop van vorderingen ex art. 7:681 BW en een vordering uit hoofde van werkgeversaansprakelijkheid uit art. 7:658 BW. De werknemer had sinds 1986 voor zijn werkgever gewerkt. In 2000 was de werknemer uitgevallen wegens ziekte, waarbij de diagnose OPS was gesteld. De werkgever heeft vervolgens wegens langdurige arbeidsongeschiktheid opgezegd. De werknemer heeft vervolgens schade gevorderd op basis van zowel kennelijk onredelijk ontslag alsmede op basis van werkgeversaansprakelijkheid. Het hof oordeelde dat dit mogelijk was. Naar het oordeel van het hof zien beide vorderingen op een andere schadeoor-

zaak en is samenloop van verschillende regelingen mogelijk. Dit is volgens het hof alleen dan anders als de rechtsgevolgen van de ene regeling niet gelijktijdig intreden of als de wet die nadrukkelijk uitsluit, hetgeen volgens het hof in dit geval niet zo is. De aard van de twee schadevergoedingen is volgens het hof ook anders, zodat ook om die reden een cumulatie van beide vorderingen mogelijk is.

Tot slot oordeelde het Hof Leeuwarden (LJN AZo406) over de situatie dat een werknemer na toestemming van het CWI was ontslagen door middel van opzegging vanwege bedrijfseconomische gronden en het CWI aan de toestemming de (gebruikelijke) wederindienst-tredingsvoorwaarde had gekoppeld. Van belang was dat de werknemer in kwestie arbeidsongeschikt was. De werkgever had twee werknemers, die gelijktijdig met deze werknemer waren ontslagen op dezelfde gronden, na verloop van tijd op basis van deze voorwaarde voor bepaalde tijd werk aangeboden. De werknemer vorderde vervolgens een vergoeding vanwege kennelijk onredelijk ontslag, omdat de werkgever wel aan zijn oud-collega's, die een lagere anciënniteit hadden, werk had aangeboden maar niet aan hem. Het hof meende dat de werkgever, mede gelet op de re-integratieverplichting, en het feit dat de bedrijfsarts niet had gerept over een blijvende arbeidsongeschiktheid er niet van uit mag gaan dat hij de arbeidsongeschikte oud-werknemer niet hoefde op te roepen. Onder die omstandigheden was het gegeven ontslag volgens het hof kennelijk onredelijk.

Werkgevers-aansprakelijkheid

Veruit de meeste arbeidsrechtelijke arresten in het afgelopen jaar betroffen de werkgeversaansprakelijkheid. In het arrest van 20 januari 2006 (LJN AT6013) liet de Hoge Raad het oordeel van hof in stand dat dat de zorgplicht zich met name doet gelden bij werktuigen die naar hun aard een veiligheidsrisico met zich meebrengen. Volgens de Hoge Raad gaf dit oordeel niet blijk van een te

ruime opvatting van art. 7:658. Verder oordeelde de Hoge Raad dat de werkgever die de zorg voor de veiligheid van de werktuigen en gereedschappen overlaat aan een daartoe, objectief gezien, gekwalificeerde werknemer niet alleen daardoor reeds aan zijn verplichtingen ex art. 7:658 voldoet. De werkgever zal daarnaast steeds die maatregelen moeten treffen en aanwijzingen verstrekken als redelijkerwijs nodig om die werknemer in staat te stellen en ertoe te brengen ook daadwerkelijk de nodige zorg voor de veiligheid in acht te nemen.

In het arrest van 17 februari 2006 (LJN AU6927) bepaalde de Hoge Raad in een asbestzaak dat de omvang van de zorgplicht mede afhankelijk was van de duur en intensiteit van de asbestblootstelling. Verder bepaalde de Hoge Raad dat als gevolg van de lange duur sinds de blootstelling op de werkgever een verlichte bewijslast rustte om aan te tonen dat deze aan de zorgplicht had voldaan. In de arresten van 31 maart 2006 (LJN AU6092) en (AU6093) sloot de Hoge Raad aan bij eerdere uitspraken waarin een proportionele aansprakelijkheid werd aangenomen. Daarmee lijkt meer en meer de trend te worden bevestigd dat in zaken van werkgeversaansprakelijkheid, onder omstandigheden, er niet automatisch meer sprake is van een alles of niets-situatie, maar dat ook proportioneel schade wordt toegekend. In het arrest van 7 april 2006 (LJN AV4316) heeft de Hoge Raad zich uitgelaten over het aanvangstijdstip van vorderingen ter zake van werkgeversaansprakelijkheid. De Hoge Raad achtte daarbij van belang de bekendheid met de oorzaak van de schade, de bekendheid van de identiteit van de aansprakelijke persoon en de mogelijkheid om daadwerkelijk een rechtsovereenkomst in te stellen.

In het arrest van 23 juni 2006 (LJN AW6166) geeft de Hoge Raad een nadere uitleg van het eerder gewezen Unilever/Dikmans-arrest (JAR 2000/261). In deze zaak ging het om een werknemer die als gevolg van blootstelling aan giftige stoffen OPS zou hebben opgelopen. De kantonrechter en het hof wijzen de aansprakelijkheid af omdat de werknemer onvoldoende aannemelijk heeft kunnen maken dat er een verband is tussen de

Collega's zijn er blind van geworden...
Waarom zou ik er dan geen verbijzeld
knit door hebben? Ik heb die troep
toch ook opgesnoven!

gezondheidsklachten en diens werk. De Hoge Raad geeft in zijn arrest een nadere uitleg van het arrest-Unilever/Dikmans waarin de regel van de bewijslastverdeling is vastgelegd. Voor toepassing van deze bewijsregel zijn er twee vereisten. In de eerste plaats dat de werknemer niet alleen stelt en zonodig bewijst dat hij gedurende de werkzaamheden is blootgesteld aan voor de gezondheid gevaarlijke stoffen, maar ook dat hij in de tweede plaats stelt en zonodig ook aannemelijk maakt dat hij aan een ziekte lijdt die door deze blootstelling veroorzaakt kan zijn.

De arresten van 2 maart 2007 (LJN AZ5834) en van 25 mei 2007 (LJN BA3017) hebben gemeen dat in beide sprake was van omstandigheden waarvan men weet dat daar risico's aan verbonden zijn. In het eerste arrest ging het om een Arubaanse zaak waar een werkneemster uitgleed na een tropische stortbui op glad geworden tegels. De Hoge Raad oordeelde dat het bij mensen die vertrouwd zijn met het Arubaanse klimaat een feit van algemene bekendheid is dat men met het gevaar van gladheid na regenval rekening moet

houden. In de tweede zaak diende de gehandicapte werkneemster volgens de Hoge Raad ermee bekend te zijn dat het staan op een verhoging in zijn algemeenheid gevaar met zich mee brengt. Deze uitspraken (weliswaar tezamen met aanvullende argumenten) lijken in lijn te liggen met eerdere uitspraken van de Hoge Raad, waarin in huis-tuinen-keukensituaties door de Hoge Raad minder snel aansprakelijkheid van de werkgever worden aangenomen.

CAO

Ook veel CAO-uitspraken zijn casuïstisch, en daardoor minder interessant voor deze kroniek. Op 8 juni 2007 (LJN BA4118) heeft de Hoge Raad zich echter uitgelaten over het CAO-recht in zijn algemeenheid en het recht op toelating tot CAO-onderhandelingen in het bijzonder. Sinds 2000 is tussen de branchevereniging voor kinderopvang en de vakorganisaties regelmatig overleg gevoerd over de CAO. De onderhandelingen zijn daarover stukgelopen en de branchevereniging heeft vervolgens een CAO afgesloten met slechts een deel van de vakorganisaties, waarbij de AbvaKabo niet betrokken is. Vervolgens is dispensatie verleend door de Minister van Sociale Zaken voor de CAO Kinderopvang waar de AbvaKabo wel bij betrokken is. Als gevolg van de wetwijziging inzake ziektekosten moet over de eerste CAO weer heronderhandeld worden. Daar waar de AbvaKabo de eerste keer niet betrokken was bij de finale totstandkoming vordert zij nu wel toelating tot de (her)onderhandelingen. De Hoge Raad overweegt daarop dat de kans op het bereiken van overeenstemming met de AbvaKabo, daar waar dit eerst ook al niet was gelukt, (mede)bepalend is voor de vraag of de AbvaKabo een recht heeft om toegelaten te worden tot de onderhandelingen. De Hoge Raad oordeelt dat het daarbij in beginsel zo is dat een vakbond die een groot deel van de werknemers in de branche vertegenwoordigt moet worden toegelaten tot de onderhandelingen, althans daar recht op heeft. De Hoge Raad oordeelt echter ook dat waar een vakbond eerst niet tot overeenstemming heeft kunnen komen, zij duidelijk moet maken waarom zij in

afwijking van haar eerdere houding nu wel wenst deel te nemen en waarom dit overleg, anders dan de daarvoor gevoerde onderhandelingen wel kans van slagen heeft. De Hoge Raad overweegt verder dat partijen die overleg willen voeren over (aanpassing van) een CAO, binnen de grenzen van hetgeen gelet op de betrokken belangen redelijk is, vrijheid van onderhandelen hebben en dat zij daarbij niet zonder meer gehouden zijn een niet bij de CAO-partij zijnde vakbond tot dat overleg toe te laten, als zij de gerechtvaardigde verwachting hebben dat daardoor dit overleg wegens fundamenteel gebrek aan overeenstemming niet tot resultaat zal kunnen leiden.

Gelijke behandeling

Zowel in rechterlijke uitspraken als die van de Commissie Gelijke Behandeling lijkt op dit gebied de laatste tijd een meer genuanceerde trend waarneembaar. We noemen twee uitspraken van de HR en een van het HvJ. In het arrest van 10 november 2006 (LJN AY9216) nam de Hoge Raad geen leeftijdsdiscriminatie aan bij de Staat der Nederlanden door het niet-vaststellen van een minimumloon voor 13- en 14-jarigen, daar waar de Staat dat wel deed voor 15-jarigen. De Hoge Raad heeft in dezen veel belang gehecht aan het feit dat de Staat aanvoerde dat regelgeving omtrent het werken van 13- en 14-jarigen primair tot doel heeft om deze kwetsbare groep te beschermen en dat voorkomen moet worden dat voor hen een uit financieel oogpunt aantrekkelijk alternatief wordt gevormd voor scholing. Het instellen van een minimumloon draagt volgens de Staat bij aan de legitimatie van werk door jeugdigen op die leeftijd, hetgeen onwenselijk is. De Hoge Raad is van oordeel dat hiermee voldaan is aan de vereisten van legitimiteit en doelmatigheid.

Ook een facultatieve aansluiting bij een pensioenregeling voor parttimers bij warenhuisfirma KBB leidde volgens de Hoge Raad niet tot ongelijke behandeling (HR 5 januari 2007, LJN AY8771). Volgens de Hoge Raad leidde het feit dat

parttimers een keuze konden maken om zich wel of niet aan te sluiten bij een pensioenregeling er in de praktijk niet toe dat deze regeling, met een ingestelde wachtperiode, dermate belemmerend was dat parttimers na ommekomst van de wachtperiode zich niet meer konden aansluiten. Pas als dat wel het geval zou zijn, zou er volgens de Hoge Raad sprake van zijn dat parttimers in een ongunstiger positie werden gebracht dan fulltimers.

Het Hof van Justitie ten slotte oordeelde in een arrest van 3 oktober 2006 (JAR 2006/267) dat een werkgever anciënniteit mag belonen zonder dat hij hoeft aan te tonen wat het belang ervan is voor de uitvoering van de aan de werknemer opgedragen werkzaamheden, tenzij de werknemer gegevens verschaft die ernstige twijfel daarover kunnen doen ontstaan. De uitspraak is door velen van belang geacht, omdat immers veel beloningsaspecten in het arbeidsrecht leeftijdgerelateerd zijn, men denke daarbij bijvoorbeeld aan de afspiegeling, hoogte van ontslagvergoeding et cetera. Vooral nog lijkt het er derhalve op dat het Hof van Justitie een dergelijk onderscheid gerechtvaardigd acht.

Medezeggenschap

Op medezeggenschapsgebied is het afgelopen jaar een aantal interessante uitspraken geweest. Zo heeft het Hof Den Bosch (JAR 2007/33) bepaald dat een bonusregeling, ondanks dat deze niet staat opgenomen in de limitatieve opsomming van art. 27 WOR, wel degelijk onder omstandigheden onder het instemmingsrecht kan vallen. De limitatieve opsomming doet volgens

het hof niet af aan het feit dat doel en strekking van een besluit bepalend zijn voor de vraag of het besluit onder de werking van art. 27 WOR valt. Evenmin is relevant dat de bonusregeling veeleer een individuele strekking heeft. Het gaat immers volgens het hof om een regeling waarin aan de hand van duidelijk vooraf kenbare wegingsfactoren achteraf de hoogte van een bonus wordt bepaald. Het systeem kwalificeert zich daarmee als meesysteem.

Het Hof Den Haag (LJN AZ4149) heeft bepaald dat een voor onbepaalde tijd met de ondernemingsraad gesloten convenant door de gemeente Leiden, inzake extra advies- en instemmingsbevoegdheden, niet zonder enig voorafgaand overleg met de ondernemingsraad kon worden opgezegd. Voorts dienen daarvoor ook zwaarwichtige redenen te zijn die dwingen tot aanpassing van het convenant. In dat geval dient in overleg met de ondernemingsraad gezocht te worden naar een oplossing, waarbij partijen zich redelijk jegens elkaar dienen op te stellen. Alleen indien de ondernemingsraad zich ter zake van redelijke voorstellen onredelijk opstelt zal de gemeente het convenant, met inachtneming van een redelijke termijn, geheel of gedeeltelijk kunnen opzeggen, aldus het hof.

In het arrest van de Hoge Raad van 9 februari 2007 (LJN AZ1647) stond het primaat van de politiek centraal. In dat arrest vernietigt de Hoge Raad de beschikking van de Ondernemingskamer

te Amsterdam. Deze had geoordeeld dat met het besluit tot volledige verzelfstandiging van de Van Mesdagkliniek tevens is besloten dat in de nieuwe kliniek alleen nog met arbeidsovereenkomsten gewerkt zou worden. Naar het oordeel van de Ondernemingskamer lag in het besluit tot verzelfstandiging besloten dat de personele gevolgen van dat besluit eveneens werden geregeld en dat om die reden om advies had moeten worden gevraagd. De Hoge Raad is echter klip en klaar. Bij de onderwerpen die in art. 46 WOR zijn uitgezonderd van het adviesrecht geldt de aan het slot van deze bepaling bedoelde uitzondering alleen voor besluiten die strekken tot, of in het bijzonder gericht zijn op, de regeling van personele gevolgen.

Volgens de Hoge Raad had de Ondernemingskamer miskend dat het enkele feit dat een besluit personele gevolgen kent, hoewel die op zichzelf ingrijpend kunnen zijn, onvoldoende is om die uitzondering te aanvaarden. De Hoge Raad oordeelt derhalve dat het onvoldoende is dat een besluit tot personele gevolgen kan leiden. Het gaat er aldus om dat het adviesrecht is beperkt en alleen tot gelding kan komen ten aanzien van de personele gevolgen van een besluit en niet het besluit als geheel waarin de eventuele personele gevolgen besloten liggen.

(advertenties)

gratis proefmap?
023-5422184

postbus 9687
2003 LR Haarlem
kb@systeem mappen.nl
www.systeem mappen.nl

De Trias dossiermap

“DE NIEUWE MAP VOOR DE ADVOCATUUR”

Prijzen vanaf
€49,50
p/100 stuks
excl. BTW

- 12 KLEUREN
- ELASTIEK
- ONVERSLIJTBAAR

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

De Hoge Raad der Nederlanden is als hoogste rechterlijke instantie binnen de gewone rechtspraak in Nederland belast met de cassatierechtspraak op het gebied van civiel recht, strafrecht en belastingrecht. De Hoge Raad is ook belast met een aantal bijzondere taken dat hem bij de wet is opgedragen. Aan de Hoge Raad is een parket verbonden. De belangrijkste en meest omvattende taak van het parket is het geven van een onafhankelijk advies ('conclusie') aan de Hoge Raad hoe te oordelen in een gegeven cassatieberoep. De directie bedrijfsvoering bij de Hoge Raad is belast met de wetenschappelijke, administratieve en facilitaire ondersteuning van de Hoge Raad en het parket bij de Hoge Raad.

Medewerker Wetenschappelijk Bureau **sectie civiel**

v/m 36 uur per week (deeltijd in beginsel mogelijk)

Functie-inhoud

U verleent bijstand bij het voorbereiden en opstellen door de advocaat-generaal van conclusies ten behoeve van de civiele kamer van de Hoge Raad, door onder meer het verzamelen van wetenschappelijke documentatie en het verrichten van literatuur-, jurisprudentie-, wetsgeschiedenis- en dossieronderzoek. U stelt nota's op over problemen die zich bij de behandeling van het cassatieberoep voordoen en bespreekt deze met de advocaat-generaal voor wie u werkt.

Functie-eisen

U heeft een volledige opleiding Nederlands Recht en relevante praktijkervaring; publicaties, bij voorkeur op het gebied van civiel recht, strekken tot aanbeveling. Ook als u pas bent afgestudeerd kunt u in aanmerking komen wanneer u uitstekende studieresultaten hebt behaald.

Bijzonderheden

Het betreft een functie voor een periode van 5 á 6 jaar. De Hoge Raad biedt faciliteiten bij het volgen van een opleiding tot rechter (veel leden van het wetenschappelijk bureau gingen over naar de rechterlijke macht; anderen gingen naar universiteiten, departementen, advocatuur of bedrijfsleven).

Leden van het wetenschappelijk bureau krijgen de gelegenheid aan het werk gerelateerde cursussen te volgen.

Afhankelijk van opleiding, ervaring en kennis zal de salarisschaal volgens de algemene inschalingsregels worden vastgesteld.

Bij 6 jaar relevante juridische werkervaring (waarvan tenminste één jaar bij de Hoge Raad) volgt in beginsel een benoeming tot gerechtsauditeur met een overgang naar salariscategorie 11 rechterlijke ambtenaren (= ± ambtelijke schaal 12).

Salaris

Afhankelijk van opleiding, ervaring en kennis zal inschaling plaatsvinden tot een maximumsalaris van € 4.210,61 bruto per maand bij een volledige werkweek (schaal 11), exclusief 8% vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen.

Informatie

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij mevrouw mr. C.E.C.J. Ponsioen, tel. 070 - 3611290 of de heer mr. A.J.P. Schild, tel. 070 - 3611291 (medewerkers sectie civiel) en bij de heer D.H. Dijkman, tel. 070 - 3611457 (P&O). Voor informatie over de Hoge Raad, het parket en het wetenschappelijk bureau kunt u ook terecht op de website www.hogeraad.nl.

Sollicitatie

Belangstellenden kunnen hun schriftelijke sollicitaties inclusief C.V. en cijferlijst onder vermelding van sectie civiel, vóór 16 november 2007 sturen naar de Hoge Raad der Nederlanden, t.a.v. directeur bedrijfsvoering, drs. J.A.M.L. Abcouwer, stafunit P&O, Postbus 20303, 2500 EH Den Haag.

Acquisitie n.a.v. deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Graag nieuw onderzoek Hof van Discipline

In de zaak van de tuchtrechtelijk berispte advocaat Chris Veraart oordeelde de Raad voor de Journalistiek te snel dat twee kranten fout zaten. En het Hof van Discipline meent te gemakkelijk dat het met de uitspraak van het EHRM niets hoeft te doen, beargumenteert Egbert Dommering.

.....
Egbert Dommering

advocaat en hoogleraar informatierecht,
UvA¹
.....

In het *Advocatenblad* van 7 september 2007 werd verslag gedaan van het vervolg op de zaak-Veraart bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (p. 497). Het hof verklaarde in zijn uitspraak van 30 november 2006 de klacht gegrond die confrère Veraart had ingediend naar aanleiding van de hem door het Hof van Discipline (HvD) opgelegde berisping.² Het hof achtte een schending van art. 10 EVRM aanwezig, omdat het HvD onder meer niet had onderzocht of Veraart voor zijn negatieve uitlatingen in een radioprogramma over de Noord-Hollandse regressietherapeut ('een magiër die beter kool kon gaan verbouwen') voldoende feitelijke grondslag had gehad.

Het *Noordhollands Dagblad* en de *Telegraaf* schreven na de uitspraak dat het EHRM had beslist dat Veraart de therapeut een gevaarlijke magiër had mogen noemen. De therapeut diende een klacht in bij de Raad van de Journalistiek, die vervolgens in augustus van dit jaar besliste dat de kranten dat niet hadden mogen schrijven omdat het EHRM niet inhoudelijk over de zaak had beslist.

Kennisgeving van de uitspraak van de raad leert dat hij in deze beslissing zeer kort door de bocht is gegaan.³ Het EHRM heeft immers uitgemaakt dat het HvD de openbare uiting van de advocaat volgens een fundamenteel verkeerde maatstaf had beoordeeld (letterlijk zegt het zelfs: 'een essentieel aspect over het hoofd heeft gezien'). Het had moeten kijken of Veraart wel voldoende argumenten voor zijn waardeoordelen had, zonder dat hij die nu volledig behoefde te bewijzen. Op grond van de voor mij kenbare feiten is

het inderdaad niet onwaarschijnlijk dat hij die argumenten had.⁴

In het *Advocatenblad* wordt ook de griffier van het Hof van Discipline, mevrouw I. F. Schouwink, aan het woord gelaten. Haar uitlatingen komen er op neer dat er na de uitspraak van het EHRM geen taak meer voor het HvD is. Ook dat is een wat snelle conclusie. Wanneer het EHRM een verdragsschending constateert, is de veroordeelde staat op grond van het EVRM gehouden om die schending op te heffen. Bij onherroepelijke rechterlijke uitspraken is daarvoor in Nederland geen algemene procedure van herziening voorzien.⁵ In het strafrecht is dat inmiddels wel het geval (art. 457 Sv lid 1 onder 3e). In het bestuursrecht en het civiele recht ligt het allemaal wat ingewikkelder.⁶ In de procedure van de advocatentuchtrecter bestaat geen expliciete voorziening, maar kennelijk (aldus de geciteerde griffier) erkent het HvD in zijn rechtspraak een herziening wegens schending van fundamentele rechtsbeginselen. Nu het tuchtrecht nog het meest lijkt op het strafrecht, lijkt mij een aansluiting bij art. 457 Sv heel wel verdedigbaar.

Een nieuw onderzoek volgens de juiste maatstaf of de sanctie terecht is opgelegd, is de meest adequate genoegdoening om de verdragsschending op te heffen. Een bagatelliserende opmerking als 'Het hof trekt natuurlijk wel lering uit de uitspraak' van de griffier van het HvD, dat voor de tweede keer door Straatsburg in een soortgelijke zaak op de vingers is getikt, zie ik niet als een bijdrage aan een dergelijke genoegdoening.⁷

.....
1 Advocaat bij Brinkhof in Amsterdam.

2 Geannoteerd door ondergetekende in NJ 2007, 368.

3 Zie www.rvdj.nl/2007/51.

.....
4 Ik verwijs verder naar mijn in noot 2 geciteerde annotatie onder 2, 4 en 5.

5 Zie Tom Barkhuysen & Michiel van Emmerik, 'Rechtsherstel bij schending van het EHRM in Nederland en Straatsburg', in: *NJCM-Bulletin*, jrg. 31 (2006), nr. 1, p. 39-64. Zij verwijzen naar de dissertatie van P.H. P.H.M.C. van Kempen, *Heropening van procedures na veroordelingen door het EHRM*. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2003.

6 Zie daarvoor het in noot 5 geciteerde artikel.

7 De vorige zaak was de zaak-Steur, EHRM 28 oktober 2003 NJ 2004, 555.

Jaarrede BOA

‘Publieke verantwoordelijkheid’ is politiek opportunisme

BOA-voorzitter Frans van Velsen bracht in zijn jaarrede argumenten in stelling tegen de gedachte dat de advocaat een publieke verantwoordelijkheid voor de rechtsbedeling zou hebben. ‘Wie geen geld heeft voor brood en zijn rechten wil inroepen, moet bij het bijstandsloket zijn, niet bij de bakker.’ Hij hekelde ook Ordebemoeienis met kwaliteit: regeltjes die ‘een onzinnig advies op het juiste briefpapier, voldoende gefrankeerd en tijdig gepost, tot kwaliteitswerk verheffen’¹

.....
Frans van Velsen

voorzitter Belangenvereniging van Ondernemende Advocaten (BOA)
.....

De relevante gebeurtenissen van het afgelopen jaar zijn in belangrijke mate uitvloeiselen van het rapport van de Commissie Advocatuur. Ik zal daarvan de naar mijn mening twee belangrijkste bespreken: de vermaledijde uitwerking van de zesde

.....
¹ Deze tekst is een bewerking van de jaarrede die BOA-voorzitter Frans van Velsen uitsprak tijdens de jaarvergadering van de BOA op 5 oktober jl.

.....
‘kernwaarde’ en de voorgenomen ‘Verordening op de vakbekwaamheid van de advocaat’, onderwerpen die ons allen ernstig moeten alarmeren.

Verantwoording aan wie?

De Commissie Advocatuur heeft in zijn rapport zes kernwaarden voor het advocatenvak geformuleerd en – zoals helaas was te voorzien – praat die inmiddels iedereen na. De Algemene Raad heeft zojuist een discussiestuk aan het College van Afgevaardigden aangeboden waarin de grote lijnen van het toekomstig beleid worden beschreven.² Daarin staat te

.....
² Te vinden op Balienet onder ‘vergaderstukken’.

lezen dat de ‘kernwaarden’ al lang als vanzelfsprekend door de advocaten worden onderschreven. Voor de eerste vijf – onafhankelijkheid, partijdigheid, integriteit, vertrouwelijkheid en deskundigheid – is dat stellig het geval maar er is nog een zesde waarvoor dat zeker niet op gaat en waarvan het zelfs verregaand onduidelijk is wat de strekking ervan is: ‘publieke verantwoordelijkheid voor de rechtsbedeling’.

Voor onze hoogleraar advocatuur, Floris Bannier, was het kennelijk ook allemaal niet vanzelfsprekend want hij heeft in de vermelding van deze ‘kernwaarde’ aanleiding gezien er een heel artikel over te schrijven.³ Hij denkt daarin hardop na en aan het slot van die exercitie komt hij tot concretisering: de advocaten moeten de toegang tot de rechter garanderen en de advocaat zou zich ‘tegenover de samenleving’ moeten verantwoorden omdat hem bijzondere rechten zijn gegeven, ‘met name ook het verschoningsrecht’. Zo’n *geprivilegieerde* positie zou volgens Bannier naar zijn aard een dergelijke plicht met zich meebrengen.

Daarmee volgt hij de politieke – door de Commissie niet overgenomen! –

.....
³ Floris Bannier, ‘De publieke verantwoordelijkheid van de advocaat’, in: *Advocatenblad* 2007-4, 9 maart 2007, p.122-125.

visie van Klaas de Vries, die uitging van privileges. Dat is opmerkelijk want het beroepsgeheim, waar het verschoningsrecht deel van uitmaakt is stellig geen voorrecht van de advocaat. Het is zelfs niet *van* en ook niet *voor* de advocaat: het is van alle rechtzoekenden tezamen en houdt een maatschappelijke noodzaak in. Het dient ertoe te waarborgen dat een mens in nood zich tot een vertrouwenspersoon kan wenden en bij deze zijn hele hart kan uitstorten in de volledige zekerheid dat het aldus toevertrouwde nooit verder komt dan de muren van de spreekkamer.

Het is goed beschouwd ook helemaal geen recht, want een geheimhouder heeft niet de keuze het wel of niet in te roepen: hij *moet* het inroepen wanneer beantwoording van rechterlijke vragen in strijd zou komen met het beroepsgeheim. Correcter zou dus zijn om te spreken van een verschonings*plicht*. Daar heeft de advocaat eerder last dan gemak van want er zal een eigen oordeel moeten worden gevormd over de vraag of iets eronder valt of niet en als dat wordt aangevochten zal dat zowel civiel- als tuchtrechtelijk tot consequenties kunnen leiden. In het verschoningsrecht kan dus geen rechtvaardiging worden gevonden om enige tegenprestatie van de advocaat te verlangen, nog daargelaten dat mij niet duidelijk wil zijn wat er bedoeld

kan zijn met een plicht tot het afleggen van ‘maatschappelijke verantwoording’. Aan wie is dat?

Anachronisme

De regering werkt de ‘kernwaarde’ uit tot een heel simpel standpunt: de advocaat zou de toegang tot de rechter dienen te waarborgen door rechtsbijstand te verlenen tegen betaalbare prijzen.

.....
Van de verschoningsplicht heeft de advocaat eerder last dan gemak omdat die tot civiel- en tuchtrechtelijke consequenties kan leiden. Waarom zouden wij ons werk cadeau doen en zo de aanschaf van een mobiel of TomTom moeten subsidiëren?
.....

Kort gezegd luidt de boodschap dat de advocaat te duur is en zijn prijs benedenwaarts moet bijstellen voor diegenen die hem niet kunnen betalen. In die zin heeft ook Coen Drion het met zijn code opgevat.⁴

Daartegen heb ik onoverkomelijke bezwaren. De hele gedachte is een anachronisme uit de tijd van de nachtwakersstaat en het *nobile officium*, toen advocaten deftige lieden waren die het vak niet om den brode behoefden uit te oefenen. Het garanderen van de toegang tot de rechter, ook voor minder draagkrachtigen, is een overheidstaak die in EVRM en Grondwet is verankerd bij wege van grondrecht van de burgers. De daaruit voortvloeiende plichten kunnen

.....
⁴ ‘Hoe Coen op zijn code kwam’ en ‘Code Bevordering effectieve toegang tot de rechtsbedeling’, in *Advocatenblad* 2007-8, p. 314-316 en ook *Mr.* 2007, nr. 5, p. 11 e.v.

niet door de Staat op de advocaten worden afgewenteld. Wie geen geld heeft voor brood en zijn rechten wil invoeren, moet bij het bijstandskloket zijn, niet bij de bakker. Van die laatste kan immers niet worden verlangd dat hij de handelswaar waarvan hij leeft aan bepaalde groepen klanten goedkoper of zelfs voor niets aanbiedt.

Middengroep

De pijn zit ook niet bij de minima maar bij een tussencategorie. De overheid heeft de toevoegingsdrempel stelselmatig verhoogd waardoor steeds minder justitiabelen ervoor in aanmerking komen. Daardoor is er een grote groep rechtzoekenden ontstaan, te vermogend om een toevoeging te krijgen en te weinig draagkrachtig om zelf een advocaat te kunnen betalen. Maar: die kunnen zich voor een luttel bedrag (al vanaf € 90 per jaar)⁵ verzekeren en als ze dat niet doen en hun geld liever besteden aan een mobiele telefoon of TomTom, is dat hun goed recht maar wel hun eigen keuze en verantwoordelijkheid. Ik kan met de beste wil van de wereld niet inzien waarom wij ons werk aan deze mensen geheel of gedeeltelijk cadeau zouden moeten doen en zo *de facto* de aanschaf van zulke zaken zouden moeten subsidiëren. Nogmaals voor alle duidelijkheid: we praten niet over minima maar over mensen wier inkomen wel degelijk keuzes toelaat en voor de allocatie van iemands inkomen kan buiten die persoon zelf niemand verantwoordelijk worden gehouden. Keuzes hebben nu eenmaal consequenties.

Voor deze visie vind ik opmerkelijk genoeg ook steun in de woorden van de staatssecretaris van Justitie op het Ordecongres van 28 september jl. Zij trekt een – mijns inziens terechte – parallel met dokterskosten en zegt zelfs te overwegen om een rechtsbijstandpolis wettelijk verplicht te stellen. Ook dat is een keuze, maar die verdraagt zich alleen niet erg met het ‘ter maatschappelijke verantwoording roepen van de advocaat’, die te zorgen zou hebben voor een goede rechtsbedeling.

Opportunisme

Die hele rechtsbedeling wordt inmiddels

5 DAS Bewust polis: € 7,50 per maand.

flink te grabbel gegooid. De bevoegdheidsgrens van de kantonrechter wordt opgetrokken naar € 10.000. De reden ervoor zou zijn ‘de toegang tot de rechter te verbeteren’. Op die onwaarschijnlijke redengeving had de Orde een scherp protest moeten laten horen want de impliciete boodschap is een dubbel affront voor de beroepsgroep. Eerst weer het afschuiven van de verantwoordelijkheid die op de overheid rust (en, als men de verzekeringsgedachte aanhangt, op de mensen zelf); de advocaat zou een belemmering vormen; de mensen zouden niet naar de rechter kunnen vanwege het torenhoge honorarium dat ze niet kunnen opbrengen. De tweede impliciete bewering is dat wij overbodig zouden zijn; dat de partijen evengoed zelf hun problemen aan de rechter kunnen voorleggen en dat er dan wel een juiste uitspraak zal komen.

Maar aldus komt er van een goede rechtsbedeling juist niets terecht. Dan komt het er immers opeens wel heel erg op aan hoeveel men zelf van het recht weet en hoe bedreven men is in het selecteren van de juiste argumenten en in het voor het voetlicht brengen van zijn standpunt. Wanneer beide partijen van rechtshulp zijn voorzien is er *equality of arms* maar wanneer ze zelf procederen is die volledig zoek. Men kan van advocaten veel beweren maar niet dat ze iets doen wat gewone burgers zelf ook wel kunnen: dat is niets anders dan volksverlakkerij. Het is ook het zoveelste voorbeeld van overheidsop treden ‘in het belang van de burger’ waar geen enkele burger om heeft gevraagd, zeker niet in deze vorm.

De verplichte rechtsbijstand is niet in het leven geroepen om de pot van de advocaten te spekken, maar juist in het belang van een goede rechtsbedeling. Daarom moet de vraag worden gesteld hoe men op dit punt nu opeens het tegenovergestelde kan menen. Hier is het kabinetsstandpunt dan ook flagrant in strijd met het – door diezelfde regering onderschreven – rapport van de Commissie Advocatuur, die de advocaat als noodzakelijke schakel ziet in het effectueren van de rechtspositie van de burger. Zoals Floris Bannier terecht opmerkt behoeft het geen nadere toelichting dat ‘de gewone burger’ in de huidige maatschappij met z’n complexe en omvang-

Cassatieadvocaat verloren

Na het uitspreken van de rede vernam ik dat de toevoegingsaudit, waarin onder meer wordt nagegaan of men wel nette telefoonbriefjes gebruikt en of men de werkster schriftelijk een geheimhoudingsplicht heeft opgelegd, reeds een triest voorbeeld heeft opgeleverd van wat dit type ‘kwaliteitsbevordering’ oplevert. Mr. van Staden ten Brink, van wie het – gelet op diens essay uit 2002⁷ – niemand zal verbazen dat hij zich niet aan deze indirecte overheidscontrole en bureaucratie wens te onderwerpen, mag geen zaken op toevoeging meer doen. Daarmee is een voortreffelijke cassatieadvocaat (en een van de zeer weinigen hunner die er nog toe bereid waren) voor de onvermogen rechtszoekenden verloren gegaan.

rijke wet- en regelgeving de hulp van een advocaat nodig heeft.⁶

En dan nog iets anders: óf de advocaten zijn overbodige hinderpalen (het argument voor verhoging kantongrens), óf ze zijn onmisbare, privilegieerde poortwachters van de goede rechtsbedeling (het argument voor het afleggen van verantwoording), maar het een sluit het ander uit. Het bijden van beide sporen tegelijk al naar gelang het zo uitkomt, kan op logische gronden al niet en nu het toch gebeurt, legt dat het politieke opportunisme bloot dat erachter schuilt.

.....
Waarom zouden wij ons werk cadeau doen en zo de aanschaf van een mobiel of TomTom moeten subsidiëren?
.....

Perverterende bureaucratie

De Orde heeft zich beijverd een aantal aanbevelingen van de commissie over te nemen, vooral die, welke aan de Neuhuyskade reeds op het verlanglijstje stonden. De belangrijkste ervan is de wens tot verdere regulering, met name op het vlak van kwaliteitscontrole. Het al genoemde discussiestuk van de AR kondigt een ‘verordening op de vakbekwaamheid van de advocaat’ aan en

6 Zie Banniers eerder aangehaalde artikel.

Dat verschonen ontvaardt maar
wat gemakkelijk in witwassen —

Willem Bekkers noemde die ook in zijn eerste dekenrede. Dat noopt tot grote argwaan.⁸

De Orde, die ons steeds minder als broodheren en steeds meer als onderdanen gaat behandelen, wil zich gaan bezighouden met kwaliteitsbewaking. Wat daarmee wordt beoogd is duidelijk: garanties voor de rechtszoekende die, daar is-ie weer, er helemaal niet om heeft gevraagd: alle onderzoeken tonen aan dat als er al iets over ons te mopperen valt, het louter over de *prijs* gaat. Over de *kwaliteit* van de dienstverlening door advocaten bestaan nu juist geen klachten. Bovendien is dit een oude koe die al eindeloos in de sloot ligt. In 1989 zei de toenmalige portefeuillehouder Beroeps-ethiek Meijer: 'Het publiek wil van de Orde de garantie dat de advocaat die hij kiest, goed is. De Orde kan die garantie alleen maar geven als zij een controle-systeem heeft. Dat is onuitvoerbaar dus wat het publiek wil zal de Orde nooit kunnen bieden.' Dat was glasheldere taal en tot nu toe heeft niemand duidelijk

gemaakt wat er aan die constatering nu opeens is veranderd.

Natuurlijk kan de Orde de vakbekwaamheid van de advocaten niet controleren, daarvoor zouden diepgaande *assessments* nodig zijn en die behoren niet tot de mogelijkheden. Het staat daarmee vast dat het allemaal weer zal blijven steken in nutteloze bureaucratie: oplegging van, en auditering op ISO-achtige criteria die alleen maar de buitenkant van de dingen meten. Daarmee wordt juist het tegengestelde

bereikt van kwaliteitsbevordering: de geboorte van de gecertificeerde kluns, die hoger wordt aangeslagen dan een briljante beroepsbeoefenaar; een situatie waarin een onzinnig advies op het juiste briefpapier, voldoende gefrankeerd en tijdig gepost, tot 'kwaliteitswerk' wordt verheven. Allemaal perverterende onzin waar

niemand van ons op zit te wachten en de rechtzoekende al helemaal niet: die is alleen geïnteresseerd in de inhoud en de effectiviteit van ons werk.

Diplomacultuur

Waar het wél bij aansluit is de alom oprukkende diplomacultuur. Waar die toe leidt wordt heel fraai geïllustreerd door het recente kortgedingvonnis in de zaak van een ooglaserkliniek tegen de Consumentenbond.⁹ Die laatste had een vergelijkend onderzoek gedaan en de kliniek kreeg de beoordeling *slecht*. Achteraf bleek dat er helemaal niets inhoudelijks was onderzocht, maar dat er formele punten waren gemeten waarvan de vraag of de kliniek werkte met *niet in Nederland geregistreerde artsen* een doorslaggevende factor vormde. De kliniek werkte onder meer met een Turkse arts en viel daardoor buiten de boot. Dat de hele techniek van het oog-laseren in Turkije is uitgevonden, dat de Turkse arts er hoogleraar in was, dat hij gold als behorende tot de absolute wereldtop en ook nog eens werkte onder de formele verantwoordelijkheid van een Nederlandse oogarts, tja, daar was de

9 Voorzittingsrechter Rb. Den Haag 15 augustus 2007, L/JN: BB1714.

.....
**Of advocaten zijn overbodige
hinderpalen (argument voor
verhoging kantongrens) óf ze
zijn onmisbare poortwachters
(argument voor het afleggen
van verantwoording), maar het
een sluit het ander uit**
.....

Consumentenbond maar aan voorbijgegaan. Een fraaiere parallel met wat ons bij 'kwaliteitsbewaking' door de Orde te wachten staat kan ik niet bedenken. De rechter was er gelukkig snel mee klaar: de conclusies en uitlatingen werden in niet mis te verstane bewoordingen afgekeurd en de Bond kreeg een veroordeling aan de broek.

Hoewel de BOA in haar laatste bulletin aan de Afgevaardigden scherp heeft gewaarschuwd tegen het hele voornemen zich te gaan bezighouden met 'kwaliteit', was de uitkomst van de Collegevergadering toch dat de beleidsvoornemens zoals neergelegd in het 42 pagina's dikke (!) discussiestuk¹⁰ door het College *in grote lijnen* is goedgekeurd. Ik wil de Afgevaardigden graag oproepen om in het belang van ons allen én onze klanten in ieder geval op dit onderwerp terug te komen en het alsnog stevig neer te sabelen. Wij worden al genoeg geplaagd met nutteloze bureaucratie en zouden nu graag eens zien dat de beroepsorganisatie de kwaliteit écht bevordert door zich niet repressief, maar juist faciliterend jegens ons op te stellen. Geen fnuikende regeltjes die advocaten als idioten neerzetten, maar hulpmiddelen die ons juist helpen te laten zien hoe goed we zijn. Ik doe in dat kader ook een beroep op onze kersverse deken Willem Bekkers, die het advocatenhart op de goede plaats lijkt te hebben, dit heilloze tijt te keren.

7 'De vrije advocatuur en haar vijanden', *Advocatenblad* 2002-16, 6 september 2002, p. 694-705.

8 Voor een diepgaande uitwerking van de oorzaken voor dit soort modernistische ideeën had ik willen verwijzen naar mijn bijdrage aan de lustrumbundel van de Orde, die op het Ordecongres zou worden uitgedeeld, maar die is helaas ernstig vertraagd.

10 Dit zijn stukken die voor de Afgevaardigden, goedwillende vrijwilligers, niet te behappen zijn, zeker niet wanneer ze pas veertien dagen tevoren beschikbaar zijn en op het laatste moment – zoals hier gebeurde – ook nog eens gewijzigd worden. Het CvA zou daar eens een ferm *nee* tegen moeten zeggen.

Het Triage-team
zorgt voor een deskundig medisch advies bij:

- Verkeersletsels.
- Vermeende medische fout.
- Beroepsgerelateerde aandoeningen.
- Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.
- Ongevallen verzekeringen.
- Opstellen belastbaarheidsprofiel.
- Overige zaken met een medisch aspect.

Ervaren artsen geven u, met een heldere probleemanalyse, overtuigende argumenten.

Triage neemt deel aan de RvR-regeling voor haalbaarheidsbeoordeling van een vermeende medische fout of kan voor 'fixed price' hierover adviseren (vraag naar de voorwaarden).

De medewerkers bewaken de doorlooptijd.
Binnen 10 werkdagen ontvangt u advies.

Triage medisch adviesbureau werkt landelijk vanuit 's Hertogenbosch uitsluitend voor advocaten welke opkomen voor het slachtoffer.
Anita Petit dit de la Roche, office manager
of één van de andere medewerkers staan u graag te woord.

Postbus 2266

5202 CG 's-Hertogenbosch

Helftheuvelpassage 22b

5246 AP 's-Hertogenbosch

www.Triageconsult.nl

info@triageconsult.nl

073 627 94 00

Le Tableau
VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

**Le Tableau start
op 17 januari 2008
met een 7-daagse
Train de Trainer opleiding**

U leert in deze opleiding
vaardigheidstrainingen te
geven aan advocaten &
notarissen.

Nieuwsgierig!?

Bekijk onze website voor meer
informatie en aanmelding:
www.letableau.nl

U kunt ook telefonisch contact opnemen
met drs. Lisette Sloots (opleidingsmanager)
of mr. drs. Christ'l Dullaert (directeur),
020-523 7600

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Alt Kam Boer a d v o c a t e n

Civiele cassatie?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag,
tel.: 070 358 94 79, fax: 070 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Lagere drempel maar onzekerder resultaat

No win no fee bij letselschade

De regering wil nu bij wijze van experiment *no win no fee* alsnog toelaten op letselschadegebied. Volgens John Beer moet het dan wel heel anders worden geregeld dan in Engeland. En voor de cliënt is het financiële resultaat sowieso onzeker.

J.M. Beer

advocaat te Amsterdam
en voorzitter specialisatievereniging ASP

De Staatssecretaris van Justitie heeft tijdens het Jaarcongres van de Nederlandse Orde van Advocaten op 28 september 2007 aangekondigd dat ook voor letselschadezaken een experiment met de declaratiemethode *no win no fee* (NWNF) zal worden bevorderd. Eerder was gezegd dat letselschade van een dergelijk experiment zou worden uitgezonderd, maar de woorden van de staatssecretaris zijn nu duidelijk en gaan in een heel andere richting. Hiermee breekt een nieuwe fase aan in de discussie over resultaatafhankelijke beloning binnen de advocatuur nadat het experiment *no cure no pay* (NCNP) voor letselschadezaken, waartoe in 2004 door de Orde was besloten, door de toenmalige minister werd verboden. De staatssecretaris gaat ervan uit dat bij NWNF de tijdsbesteding van de advocaat achteraf door de tuchtrechter kan worden getoetst en dat daarmee 'uitwassen zoals bij *no cure no pay* kunnen worden voorkomen'. Een en ander ligt in het verlengde van wat is te lezen in het rapport van de Commissie Advocatuur (april 2006). Daarin wordt namelijk met verwijzing naar de Engelse situatie gepleit voor de tijdelijke invoering van een NWNF-systeem. Voor de Commissie was het belangrijk dat NWNF een op uurbasis gebaseerde vergoedingssysteem kent; NCNP werd als percentage-deal afgewezen.

Anders dan in Engeland

Het is van belang iets langer stil te staan bij wat NWNF nu eigenlijk is en wat het voor de rechtshulp in Nederland kan betekenen. In het rapport van de Commissie Advocatuur wordt in dit opzicht geen volledig beeld geboden. NWNF is in Engeland het systeem waarbij de cliënt: bij verlies van de zaak de advocaat geen honorarium verschuldigd is, en bij winst... evenmin.

Dat laatste is natuurlijk opmerkelijk, maar is een gevolg van het feit dat de winnende partij in Engeland recht heeft op volledige vergoeding van advocaatkosten. Dat wil zeggen: uren maal tarief, voor werkzaamheden in en buiten rechte. In Nederland werkt dat principieel anders. De aansprakelijke partij is gehouden tot vergoeding van de kosten buiten rechte (art. 6:96 BW) en de verliezende partij is voor wat de proceskosten betreft slechts het op basis van het liquidatietarief vastgestelde bedrag verschuldigd. Dit laatste bedrag heeft geen relatie met de omvang van de werkelijk gemaakte kosten. In Nederland zou NWNF betekenen dat de cliënt bij winst de procedurele rechtsbijstand (onder aftrek van het beperkte bedrag van de proceskostenveroordeling) zelf zou moeten betalen. De eerste conclusie is dat NWNF in Nederland niet kan werken zoals het in Engeland werkt.

Voor cliënt onduidelijk

In Engeland mag de advocaat bij NWNF in geval van winst een tariefopslag van maximaal 100% toepassen. Zoals hiervoor aangegeven, is het dus niet de cliënt maar de verliezende tegenpartij die met de succesfee wordt geconfronteerd. De discussie of sprake is van een zodanig succes dat een tariefopslag gerechtvaardigd is, wordt daar dus niet met de eigen cliënt maar met de wederpartij gevoerd. De berichten uit Engeland over dat soort discussies stemmen niet vrolijk.

Een rekenvoorbeeld, waarbij het in de huidige situatie gaat om de volgende uitgangspunten:

- Een bij vonnis toegewezen schadevergoeding (exclusief advocaatkosten) ten bedrage van € 50.000.
- Eveneens toegewezen een vergoeding voor buitengerechtelijke kosten van € 10.000.
- Kostenveroordeling (liquidatietarief) van € 5.000.
- Verschuldigde kosten van processuele rechtsbijstand ten bedrage van € 20.000.

De cliënt ontvangt nu (€ 50.000 + € 10.000 + € 5.000 =) € 65.000, waar-

van (€ 10.000 + € 20.000 =) € 30.000 aan buitengerechtigde en processuele kosten verschuldigd is.

Bij een NWNF-deal is de advocaat gerechtigd tot een tariefopslag. Die werkt door in de kosten zowel binnen als buiten rechte. Aangenomen mag worden dat de aansprakelijke partij deze verhoogde kosten buiten rechte op basis van art. 6:96 BW in veel gevallen zal moeten vergoeden, maar de cliënt heeft daarover vooraf geen absolute zekerheid. Er bestaat namelijk een relevant verschil tussen enerzijds procedurele en anderzijds buitengerechtigde advocaatkosten. Op grond van art. 6:96 BW heeft een slachtoffer recht op vergoeding van de buitengerechtigde advocaatkosten. Dat zal ook gelden in een NWNF-situatie. In een NWNF-situatie zullen deze kosten bij succes achteraf berekend kunnen worden op basis van een uurtarief inclusief succesverhoging. Ik ga er van uit dat het slachtoffer op basis van art. 6:96 BW dan ook recht heeft op vergoeding van deze (door tariefopslag) verhoogde advocaatkosten. De aansprakelijke partij kan zich daartegen echter verweren door te stellen dat de advocaatkosten door het NWNF-systeem onredelijk zijn verhoogd of dat een tariefopslag überhaupt misplaatst is, omdat het hier slechts een gering succes betrof.

Door deze discussie kan het zo eindigen dat de cliënt wel aan de advocaat het verhoogde tarief verschuldigd is zonder dat hiervoor volledige vergoeding van de aansprakelijke partij wordt ontvangen of toegewezen.

De buitengerechtigde kosten zou je onmiddellijk kunnen vorderen onder de voorwaarde dat de hoofdvordering wordt toegewezen. Het blijft natuurlijk de vraag wat de tariefopslag in een bepaalde zaak zou moeten zijn. Misschien krijgen we wel staffels waardoor de hoogte van de opslag afhankelijk wordt van de uitkomst van de hoofdvordering. Dit laatste maakt het weer moeilijker de kostenvordering op voorhand te concretiseren.

Als de tariefopslag niet in het kader van de veroordeling tot betaling van buitengerechtigde kosten wordt toegewezen maar deze wel op grond van de afspraken met de eigen advocaat moet worden betaald, zou de cliënt in het rekenvoorbeeld bij NWNF ook € 65.000 ontvangen terwijl (bij 100% opslag) € 60.000 aan de advocaat verschuldigd zou zijn. Voor de cliënt resteert dan slechts € 5.000. Ter herinnering: in geval van NCNP zou de cliënt in het rekenvoorbeeld het tevoren overeengekomen percentage (bijvoorbeeld 25%) van € 65.000 aan de advocaat verschuldigd zijn. Bij een percentagedeal weet de cliënt dat hij

of zij altijd een vast percentage van de opbrengst zal krijgen. Dat is bij NWNF voor de cliënt onduidelijk.

Zonder vergoeding

Een belangrijk praktisch punt in letselschadezaken blijft de financiering van niet-juridische deskundigheid. Het door de Orde eerder voorgestelde experiment had niet slechts tot doel om rechtsbijstand op basis van NCNP op een strikt gereguleerde, en achteraf toetsbare wijze te laten plaatsvinden teneinde uitwassen te voorkomen, maar met name ook om een oplossing te bieden voor de problemen die slachtoffers hebben om kosten van deskundigen te financieren. Afgewacht zal moeten worden of een NWNF-afspraken voor de advocaat voldoende ruimte biedt om dergelijke investeringen te doen.

Het is zeer de vraag of NWNF in de Nederlandse situatie de broodnodige bijdrage kan leveren aan de toegang tot het recht. Ofschoon het natuurlijk wel de financiële drempel tot de rechtshulp kan verlagen, zullen cliënten op voorhand beduidend minder zekerheid hebben over hetgeen zij bij winst daadwerkelijk zullen ontvangen. Ze kunnen zelfs bij langer durende en kostbare procedures zonder vergoeding eindigen.

(advertenties)

“Rechtshulp zoals rechtshulp bedoeld is”

Senior jurist Peter Schulting in zijn persoonlijke video op juristbijdas.nl

DAS rechtshulp
AMSTERDAM ARNHEM 'S-HERTOGENBOSCH RIJSWIJK

Het bureau van de orde

Onderwerp	Telefoonnummer	E-mailadres
Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w. -gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Auditbureau (kwaliteitszorg)	070-335 35 71 / 82	audit@advocatenorde.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
BalieNet-certificaten	070-335 35 71 / 26 / 92	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 71 / 86	helpdesk@advocatenorde.nl

Opleiding

Beroepsopleiding (09.00-12.00 uur)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (PO)	070-335 35 58 / 78	vso-po@advocatenorde.nl
Permanente Opleiding (ontheffingen)	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41 / 89	jz@advocatenorde.nl

Neuhuyskade 94, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
 Telefoonnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 35
 Faxnummer algemeen +31 (0)70 - 335 35 31

Opleidingen

PO

Bank- en effectenrecht en financiering

Compliance – een wankel evenwicht
 06-12-2007 10:00 - 16:30
 Plaats Amsterdam
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling Academie voor Toegepaste Rechtswetenschappen, tel. 0570-751230
 Docent(en) mr. R. Barentz, mr. M. Hübner
 Cursusprijs € 675 exclusief btw
 Opleidingspunten 05 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 05 Totaal

Burgerlijk (proces)recht

Bewijsrecht in civiele zaken
 29-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) prof. mr. T.R. Hidma
 Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Procederen in civiele zaken

29-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) prof. mr. T.R. Hidma, mr. B. Winters
 Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Ondernemingsrecht

Cliënten internationaal bedienen – IPR voor de commerciële en financiële praktijk
 29-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. dr. R.I.V.F. Bertrams
 Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Nieuwe regeling maatschap – vof en cv

30-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **

Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) prof. mr. J.B. Huizink, prof. J.B. Wezeman
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Benadeling van crediteuren

30-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. drs. F.P. van Koppen, mr. M. van Maanen
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Overige rechtsgebieden

Contracteren via e-mail en internet
 29-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) prof. mr. dr. C. Stuurman, mr. R. Westerdijk
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Doorbraak van aansprakelijkheid

29-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) nog niet bekend, prof. J.B. Wezeman
 Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Remedies voor teleurstellende overeenkomsten

29-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Zeist
 Doelgroep PO
 Niveau ***
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. W.L. Valk
 Cursusprijs € 595 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Modelclausules internationaal contracteren

29-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. C.E. Drion, nog niet bekend
 Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Hoger Beroep

30-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) nog niet bekend
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Ontbinden en opzeggen van contracten

30-11-2007 08:00 - 12:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. W.L. Valk
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden

– Management/Organisatie
 04 Totaal

Incassoprocedures
 30-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. E. van der Hoeden, mr. M. Zilinsky
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Remedies voor teleurstellende overeenkomsten

30-11-2007 13:00 - 17:15
 Plaats Driebergen
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling De Juridische Academie, tel. 030-6977891
 Docent(en) mr. W.L. Valk
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 04 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 04 Totaal

Personen- en familierecht

Actualiteitendag Echtscheiding
 04-12-2007 10:15 - 17:00
 07-12-2007 10:15 - 17:00
 Plaats Utrecht Bunnik
 Doelgroep PO
 Niveau **
 Instelling Vermaende Studiedagen, tel. 070-3789896
 Docent(en) mr. F. Schonewille, mr. P.M. Siegman, P.A.J.T. van Teeffelen, prof. mr. P. Vlaardingerbroek, mr. L.H.M. Zonnenberg
 Cursusprijs € 695 exclusief btw
 Opleidingspunten 10 Juridisch
 – Beroepsvaardigheden
 – Management/Organisatie
 10 Totaal

Straf(proces)recht

Actualiteiten en verdieping Strafrecht
 03-12-2007 12:30 - 17:30
 Plaats Amsterdam
 Doelgroep PO

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). De door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen kunnen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

Opleidingen

Niveau ** Actualiteiten
Instelling PAO Eggen Instituut
UvA,
tel. 020-5253407
Docent(en) prof. mr. F.H.G.
Kristen, mr. R. Malewicz
Cursusprijs € 375 geen btw
Opleidingspunten
04 Juridisch
– Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

Gesprekstechnieken
Vocale Communicatie
12-12-2007 09:30 – 17:00
Plaats Amsterdam
Doelgroep PO
Niveau *
Instelling Amsterdams ADR
Instituut,
tel. 020-5253749
Docent(en) drs. E. Ebbink
Cursusprijs € 505 geen btw
Opleidingspunten
– Juridisch
06 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie

06 Totaal
Overige vaardigheden
*Tijdschrijven en Time-
management voor advocaten*
29-11-2007 08:00 – 12:15
Plaats Driebergen
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling De Juridische
Academie,
tel. 030-6977891
Docent(en) mr. R.W. Becker
Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
Opleidingspunten
– Juridisch
04 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

*Declaratietechnieken voor
advocaten*
29-11-2007 13:00 – 17:15
Plaats Driebergen
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling De Juridische
Academie,

tel. 030-6977891
Docent(en) mr. R.W. Becker
Cursusprijs € 695 n.v.t. btw
Opleidingspunten
– Juridisch
04 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

*Acquisitiepracticum voor
advocaten*
30-11-2007 08:00 – 12:15
Plaats Driebergen
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling De Juridische
Academie,
tel. 030-6977891
Docent(en) mr. R.W. Becker
Cursusprijs € 695 exclusief btw
Opleidingspunten
– Juridisch
04 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

*Winst maken en winst verdelen
in de advocatuur*

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * *Basisniveau* (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** *Verdiepingsniveau* (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** *Specialisatieniveau* (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

30-11-2007 13:00 – 17:15
Plaats Zeist
Doelgroep PO
Niveau **
Instelling De Juridische
Academie,
tel. 030-6977891
Docent(en) mr. R.W. Becker
Cursusprijs € 695 exclusief btw
Opleidingspunten
– Juridisch
04 Beroepsvaardigheden
– Management/Organisatie
04 Totaal

87400 (1080 JK) Amsterdam, tel.
020-3015555, fax 020-3015678,
e-mail info@russell.nl

Niersman, mw. mr. M.J.,
Strawinskylaan 2001 (1077
ZZ) postbus 75640 (1070 AP)
Amsterdam, tel. 020-5460606,
fax 020-5460123, e-mail info@
stibbe.com

Nijland, mw. mr. K.W.,
Strawinskylaan 1999 (1077 XV)
postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam,
tel. 020-7171000, fax 020-7171111,
e-mail info@nautadutilh.com

Pans, mw. mr. E., Amstel 1
(1011 PN) postbus 202 (1000 AE)
Amsterdam, tel. 020-5523643,
fax 020-5523221, e-mail
huisadvocaat@ha.amsterdam.nl

Poelsema, mw. mr. M.,
Burgemeester Roelenweg 11
(8021 EV) postbus 600 (8000
AP) Zwolle, tel. 038-4259200,
fax 038-4259252, e-mail info@
nysingh.nl

Regt-van Gompel, mw. mr.
Y.S.D. de, Past. van Haarenstraat
40 (5464 VG) postbus 557 (5460
AN) Veghel, tel. 0413-352211, fax
0413-352777, e-mail advocaten@
bernhagee.nl

Resius, mw. mr. F.J.,
Waterlandlaan 52 (1441
MP) postbus 575 (1440 AN)
Purmerend, tel. 0299-433333,

fax 0299-479404, e-mail
purmerend@abmaschreurs.nl

Ruiter, mr. H., Droogbak 1-a
(1013 GE) postbus 251 (1000 AG)
Amsterdam, tel. 020-7119000, fax
020-7119999

Schaufele-de Jong, mw. mr.
W.M., Bevermeeseweg 12 (6986
BL) Angerlo, tel. 088-4530542,
fax 088-4530548

Slager, mr. E.H.J., Jan
Luijkenstraat 20 (1071 CN) postbus
53146 (1007 RC) Amsterdam, tel.
020-6736211, fax 020-6736063,
e-mail info@htadvocaten.nl

Smelt, mr. G.H.M.,
Weerdjesstraat 70 (6811 JE)
postbus 9218 (6800 HX)
Arnhem, tel. 026-3522888, fax
026-3522892, e-mail mail@
dekempenaar.nl

Spijkerman, mr. J.S., Jan van
Nassastraat 113 (2596 BS) postbus
93102 (2509 AC) Den Haag, tel.
070-4166616, fax 070-3226940,
e-mail info@wlaws.com

Stevens, mr. R.W.H.,
Strawinskylaan 1999 (1077 XV)
postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam,
tel. 020-7171000, fax 020-7171111,
e-mail info@nautadutilh.com

Verhoeven, mr. R.J.A., Westelijk
Halfrond 487 (1183 JD) postbus
2253 (1180 EG) Amstelveen, tel.

Personalia

Beëdigd als advocaat en procureur

Ali, mr. J.R., Julianaplein 3 (5211
BA) Den Bosch, tel. 073-6100614,
fax 073-6125379

Bollemeijer, mw. mr. A.H.,
Postbus 84093 (2508 AB) Den
Haag, tel. 070-4166122, fax
070-4166125, e-mail bureau@
haagseorde.nl

Brat, mr. E.A., Vliervweg 12
(1032 LG) Amsterdam, tel.
020-6304536, fax 020-6304537,
e-mail info@2blegal.nl

Damsteegt, mw. mr. F., Zuid-
Hollandlaan 7 (2596 AL) postbus
90851 (2509 LW) Den Haag, tel.
070-3285328, fax 070-3285325,
e-mail femke.damsteegt@
debrauw.com

Deerenberg, mw. mr.
E.M., Zuidplein 180 (1077 XV)
Amsterdam, tel. 020-7996200,
fax 020-7996300

Delmee, mr. T., Parkweg 12
(5282 SM) postbus 127 (5280 AC)
Boxtel, tel. 0411-675533, fax
0411-684895, e-mail info@
bogaertsengroenen.nl

Fuchs, mw. mr. T., Gustav
Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus
75510 (1070 AM) Amsterdam, tel.
020-7953309, fax 020-7953900,
e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Fuente, mw. mr. C. de la,
Koningin Julianaplein 10 (2595
AA) postbus 11756 (2502 AT) Den
Haag, tel. 070-5153000, fax
070-5153100, e-mail info@
pelsrijcken.nl

Illingworth, mw. mr. D.M.,
Houtsingel 77 (2719 EA) postbus
7191 (2701 AD) Zoetermeer, tel.
079-3420250, fax 079-3410519,
e-mail illingworth@hslaw.nl

Jansen, mr. S.J., Stadionplein
25 (1076 CG) Amsterdam, tel.
020-6767878, fax 020-3795488,
e-mail info@devildervanoosten.
nl

Jeloschek, mr. C.,
Haarlemmerweg 333 (1051
LH) postbus 58188 (1040 HD)
Amsterdam, tel. 020-5506666,

fax 020-5506777, e-mail
lawyers@kvdl.nl

Jong, mr. B.P.C. de, Zonedauw
12 (9202 PA) postbus 277 (9200
AG) Drachten, tel. 0512-515999,
fax 0512-540010, e-mail info@
machielsadvocaten.nl

Keegstra, mr. P.M., Vliervweg
12 (1032 LG) Amsterdam, tel.
020-6304536, fax 020-6304537,
e-mail info@2blegal.nl

Kortekaas, mw. mr. D.M., 't
Hoenstraat 5 (2596 HX) Den
Haag, tel. 070-3467472, fax
070-3924378, e-mail denhaag@
svsadvocates.com

Kruiswijk Jansen, mr.
E.J., Apollolaan 153 (1077
AS) postbus 75305 (1070 AH)
Amsterdam, tel. 020-3058200,
fax 020-3058205, e-mail info@
vandernatlitigation.nl

Ligtermoet, mw. mr. E., Gustav
Mahlerplein 2 (1082 MA) postbus
75510 (1070 AM) Amsterdam, tel.
020-7953309, fax 020-7953900,
e-mail boekel.de.neree@bdn.nl

Mettendaf, mw. mr. G.W.,
Lontarpalmstraat 71 (1104 DM)
Amsterdam Zuudoost, tel.
020-6903016, fax 020-6996691,
e-mail soedamah@freeler.nl

Meulen, mw. mr. E. van der,
Reimersbeek 2 (1082 AG) postbus

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden
doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

020-6400441, fax 020-6402929,
e-mail info@verad.nl

Vermeer, mw. mr. A.F.,
Strawinskylaan 2001 (1077
ZZ) postbus 75640 (1070 AP)
Amsterdam, tel. 020-5460606,
fax 020-5460123, e-mail info@
stibbe.com

Vrisekoop, mw. mr. A.,
Sophialaan 43 (1075 BM)
Amsterdam, tel. 020-6626363,
fax 020-6793821, e-mail mail@
vrisekoopmajoor.nl

Wildemors, mw. mr. S.C.M.,
Plantage Middenlaan 10 (1018
DD) Amsterdam, tel. 020-5353333,
fax 020-5353334, e-mail info@
vvsadvocaten.nl

Ijsendoorn, mr. S.J. van,
Haarlemmerweg 333 (1051
LH) postbus 58188 (1040 HD)
Amsterdam, tel. 020-5506666,
fax 020-5506777, e-mail
lawyers@kvdl.nl

Praktijk neergelegd

Balmaekers, mr. H.G.C.M.
Eindhoven 01-10-2007

Boll, mr. C.H. Alkmaar
30-09-2007

Boon, mw. mr. L.M.M.C. Den
Haag 01-10-2007

Dongen, mr. J.M. van Delft
25-09-2007

Gerritsen, mw. mr. M. Den
Helder 01-10-2007

Haar Romeny, mr. H.J. ter
Amsterdam 01-10-2007

Heemstra, mr. H.F.R. van
Amsterdam 01-10-2007

Hellendoorn, mr. B.M.
Rotterdam 01-10-2007

Koelwijjn, mw. mr. H.
Woerden 02-10-2007

Kooyman, mr. D.N. Nijmegen
01-06-2007

Laar, mr. R.T.R. van de
Amsterdam 01-10-2007

Laheij, mw. mr. D. Rotterdam
01-10-2007

Laurijssens, mw. mr. I.W.M.
Amsterdam 04-10-2007

Martin, mw. mr. C. Amsterdam
01-10-2007

Schueler, mr. M.A. Rotterdam
01-07-2007

Smith, mw. mr. K.J. Utrecht
01-10-2007

Speelman, mr. G.J.W.
Rotterdam 01-10-2007

Stam, mr. M.D.A. Amsterdam
30-09-2007

Ven, mw. mr. B.E.M. van de
Amsterdam 01-10-2007

Vreeling, mw. mr. V.A.
Amsterdam 05-10-2007
Vijlbrief-Smit, mw. mr. L.H.J.
Rotterdam 01-08-2007
Wielenga, mw. mr. B.M.S.
Almere 01-05-2007

Kantoor- verplaatsing

Jacobs-Kloth, mw. mr. V.:
Akerstraat 106 (6417 BN) Heerlen,
tel. 045-5711722, fax 045-5712544,
e-mail info@superjacobs.nl

Leenders, mr. H.F.A.:
Paradijslaan 40-b (5611
KP) postbus 939 (5600 AX)
Eindhoven, tel. 040-2466600,
fax 040-2466870, e-mail
haiko@demoelleenders.nl

Regt, mw. mr. A. de: Groot
Hertoginnelaan 39 (2517 EB) Den
Haag, tel. 070-3029890, fax
070-3924139, e-mail dereg@
deregtsobral.nl

Sobral, mw. mr. M.A.: Groot
Hertoginnelaan 39 (2517 EB) Den
Haag, tel. 070-3029890, fax
070-3924139, e-mail sobral@
deregtsobral.nl

Super, mr. M.: Akerstraat
106 (6417 BN) Heerlen, tel.
045-5711722, fax 045-5712544,
e-mail super@superjacobs.nl

Nieuw kantoor/ Associatie

De Regt Sobral Advocaten
(mrs. A. de Regt en M.A. Sobral)
Groot Hertoginnelaan 39 (2517
EB) Den Haag, tel. 070-3029890,
fax 070-3924139, e-mail info@
deregtsobral.nl

Super & Jacobs advocaten (mrs.
M. Super en V. Jacobs-Kloth)
Akerstraat 106 (6417 BN) Heerlen,
tel. 045-5711722, fax 045-5712544,
e-mail info@superjacobs.nl

Mede- vestiging

BBM Advocaten (mrs. W. Vahl
en E.N. Mulder) van 't Hoffstraat

28 (3863 AX) postbus 1191 (3860
BD) Nijkerk/GLD, tel. 033-2475520,
fax 033-2475522, e-mail info@
bbm-advocaten.nl

Naams- wijziging

BAX advocaten notarissen
belastingkundigen te Doetinchen
thans: **Bax advocaten
belastingkundigen**

Veves Advocaten te Molenhoek/
LB thans: **Begheijn Advocatuur**

Advocatenkantoor Van
Kuppenveld te Den Bosch thans:
Cirkel Advocaten

Coenen Rupert Advocaten
te Enschede thans: **Coenen
Advocaten**

Van Dongen De Deken & Van der
Heijden advocaten te Delft thans:
**De Deken & Van der Heijden
advocaten**

Van Lelyveld Van Ophoven &
Van Horssen te Leek thans:
**Van Horssen & Van Ophoven
Advocaten & Mediators**

Van Kempen Mesters Kramer
Advocaten te Amsterdam thans:
Van Kempen Kramer Advocaten

Advocatenkantoor mr. F.P.G.F.
de Moel te Eindhoven thans: **De
Moel en Leenders Advocaten**

Advocatenkantoor Klaver c.s. te
Bergen op Zoom thans: **Ravelijn
Advocaten**

Advocatenkantoor Nagel, Verheul
& Polat te Almere thans: **Verheul
& Polat Advocaten**

Rechtspraak Vermeer te
Amstelveen thans: **Vermeer
Advocaten**

Bezoek- adres/ postbus/tel./ fax/e-mail

Begheijn Advocatuur te
Molenhoek/LB: Postbus 100 (6580
AC) Malden, fax 020-7089327,
e-mail mbegheijn@begheijn.eu

Advocatenkantoor De Blauw
te Amersfoort: Softwareweg
9-g (3821 BN) Amersfoort, tel.
033-4530400, fax 033-4530011

Bongers & Bongers Advocaten
te Ommen: Gasthuisstraat 6-b
(7731 DA) Ommen, postbus is
opgeheven

Cirkel Advocaten te Oss:
Kruisstraat 60 (5341 HE)
postbus 719 (5340 AS) Oss, tel.
0412-654970, fax 0412-654979

Crawford & Dijke Advocatuur te
Rotterdam: Postbus 23056 (3001
KB) Rotterdam

**De Deken & Van der Heijden
advocaten** te Delft: info@
advocaten-ddh.nl

Advocatenkantoor Fonds te
Amsterdam: Ruysdaelkade
209-hs (1072 AW) Amsterdam, tel.
020-4712484, fax 020-4710438

**Strafrechtpraktijk mr. R.V.
Hagenaars** te Rotterdam:
Bierstraat 121 (3011 XA) Rotterdam

mr. C.A.J. van der Meulden te
Wassenaar: Ter Lips 9 (2251 DM)
Voorschoten

**De Moel en Leenders
Advocaten** te Eindhoven:
Paradijslaan 40-b (5611 KP)
Eindhoven, e-mail info@
demoelleenders.nl

Prinsenland Advocaten te
Rotterdam: Willem Coepijnstraat
7 (3065 LB) Rotterdam, postbus is
opgeheven

Ravelijn Advocaten te Bergen
op Zoom: e-mail info@
ravelijnadvocaten.nl

mr. A.W. van Rutteren te
Almelo: Bedrijvenpark Twente
305 (7602 KL) Almelo

Tamer & De Brouwer te Den
Haag: Vuursteen 13 (2497 CZ)
Den Haag

Verheul & Polat Advocaten te
Lelystad: Middenweg 23 (8232
JT) Lelystad, tel. 0320-750279,
fax 0320-412370, e-mail info@
verheulenpolat.nl

Advocatenkantoor Winter te
Rotterdam: postbus 6192 (3002
AD) Rotterdam

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het *Advocatenblad* zijn gepubliceerd, zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. H.J. de Groot.

Hoedanigheid deken of hoedanigheid advocaat?

Hof van Discipline, 21 augustus 2006, nummer 4506 (mrs. Zwitser-Schouten, Beker, Heidinga, De Leeuw en Goslings)

Raad van Discipline Arnhem, 23 januari 2006 (mrs. Zweers, Van Halder, Verster, Maissan, Hallmans)

Het schrijven door een deken van een voorwoord in een balie-uitgave over (de uitleg van) Gedragsregels en over confraternele verhoudingen behoort tot de taak van de deken en valt mitsdien in beginsel niet onder tuchtrechtelijke controle.

Advocatenwet artikel 46 (6 Tuchtprocesrecht)

Klacht

De klacht luidt dat mr. X vertrouwelijke zaken (geanonimiseerd) publiek heeft gemaakt door in het plaatselijke baliebulletin een casus te beschrijven waarmee mr. X als deken vlak voor het verschijnen van het baliebulletin bemoeienis heeft gehad. Mr. X heeft de feiten in deze casus verdraaid en heeft zich denigrerend uitgelaten over het kantoor van klagers.

Overwegingen van de raad

Allereerst dient de vraag te worden beantwoord of het optreden van mr. X waarover wordt geklaagd een gedraging betreft die mr. X heeft verricht in zijn hoedanigheid van deken dan wel in zijn hoedanigheid van advocaat. Het publiceren van een voorwoord in het plaatselijke baliebulletin is geen optreden dat strikt genomen valt onder de publiekrechtelijke taken die aan de deken in de Advoca-

tenwet zijn opgedragen. Klagers stellen dan ook terecht dat hun klacht ziet op gedragingen die mr. X heeft verricht in zijn hoedanigheid van advocaat. Daarbij dient echter te worden aangetekend dat de hoedanigheid van mr. X niet los kan worden gezien van de hem verweten gedraging. Mr. X heeft immers in zijn hoedanigheid van deken met klagers gesproken, terwijl het voorwoord in het baliebulletin als deken is geschreven. De taken van een deken in brede zin beperken zich immers niet uitsluitend tot de taken die hem publiekrechtelijk zijn opgedragen. Derhalve is de raad van mening dat in het kader van de beoordeling van deze klacht het optreden van mr. X weliswaar onder tuchtrechtelijke controle staat, doch dat de raad niet geheel voorbij kan gaan aan de marginale toetsing waaraan het optreden van de deken als zodanig onderworpen is.

Ondanks het feit dat mr. X de casus heeft geanonimiseerd en de feiten anders heeft weergegeven dan deze in werkelijkheid waren, was de wijze waarop hij de casus presenteerde voor directbetrokkenen herkenbaar. Mr. X heeft daarbij echter niet het oogmerk gehad om klagers publiekelijk terecht te wijzen, doch aan de lezers van het baliebulletin een situatie voor te houden die naar overtuiging van mr. X, als deken, zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Alhoewel mr. X zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven van de reactie en de gevoelens die zijn column bij klagers zou veroorzaken, heeft mr. X door zijn column de grens van het betamelijke niet overschreden. Door de anonimisering van de casus en het bewust anders weergeven van relevante feiten heeft mr. X immers willen voorkomen dat klagers zich zodanig in de casus herkenden dat zij zich publiekelijk te kijk gezet voelden en dat mr. X, als deken, in zijn column een oordeel gaf over het optreden van (het kantoor van) klagers. Mr. X heeft de grens van het klachtwaardige dan ook niet overschreden.

De raad acht de klacht ongegrond.

Overwegingen van het hof

Mr. X heeft zijn schriftelijke uitlatingen gedaan in zijn hoedanigheid van deken. De taken van een deken bestaan uit in de Advocatenwet en daarop gebaseerde re-

gelgeving genoemde taken en voorts uit daaraan gerelateerde taken. Het schrijven van een voorwoord in een balie-uitgave over (de uitleg van) Gedragsregels en over confraternele verhoudingen behoort tot die laatste categorie taken. Het is evident dat mr. X is uitgenodigd om dit voorwoord te schrijven om de enkele reden dat hij toen deken was en dat hij daar in die hoedanigheid gevolg aan heeft gegeven.

Dit heeft tot gevolg dat het gewraakte optreden van mr. X niet onder tuchtrechtelijke controle staat, tenzij mr. X bij het uitoefenen van zijn functie zijn taak zodanig heeft verwaarloosd of zich in die hoedanigheid zodanig heeft misdragen dat hij geacht moet worden zich te hebben schuldig gemaakt aan een handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt. Van een dergelijk handelen is naar het oordeel van het hof geen sprake.

Volgt

Bekrachtigt de beslissing van de raad.

Wat 'to do' als je even iemand extra nodig hebt?

Le Tableau bemiddelt exclusief in tijdelijke functies voor de advocatuur en het notariaat.

Wij springen in daar waar tijdelijk personeelstekort is door zwangerschapsverlof of ziekte en bieden assistentie bij grote projecten en (te) hoge werkdruk. Onze interim-kandidaten hebben 5 jaar of meer ervaring in de advocatuur of het notariaat en zijn zorgvuldig door onze consultants gescreend. Onze matching-rate is dankzij onze zorgvuldige voorselectie uitzonderlijk hoog.

Tevens verzorgt Le Tableau in-house en opmaat vaardigheids-trainingen exclusief voor de advocatuur en het notariaat. Wij zijn CEDEO erkend en we verstrekken NOvA en KNB punten.

Le Tableau

VOOR DE ADVOCATUUR EN HET NOTARIAAT

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Mr. Drs. Christ'1 Dullaert (020-523 7600) of kijk op www.letableau.nl

Kubatsch Oerlemans • Van Galen

advocaten en procureurs

zoeken een of meerdere advocaten die hun stage hebben voltooid.

Ons kantoor is gespecialiseerd op het gebied van familierecht (inclusief mediation), letselschade en rechtsbijstand aan slachtoffers van misdrijven.

We zoeken in verband met het vertrek van een kantoorgenoot een zelfstandig werkende advocaat met eigen specialisme of aandachtsgebied en met een eigen cliëntenbestand.

Ons kantoor werkt op basis van een kostencombinatie. Een mogelijke andere optie is om met meerdere advocaten een ander pand te gaan betrekken.

Graag uw schriftelijke reactie richten aan:

W.M.E Oerlemans of M.A.J. Kubatsch
Buurkerkhof 7
3511 KC Utrecht

Pensioenadviesbureau Mr. H.N.J. Bijvoet

sinds 1982

Keizersgracht 403

1016 EK Amsterdam

www.chezpied.nl

nick.bijvoet@chezpied.nl

tel: 020 623 54 21

Ter overname aangeboden

Een goedlopende advocatenpraktijk in het noorden van het land met als voornaamste rechtsgebieden familierecht, strafrecht, arbeidsrecht, sociaal zekerheidsrecht en ondernemingsrecht.

Ruim kantoorpand met tuin en goede parkeermogelijkheden.

Bezetting mogelijk voor vijf advocaten. Apparatuur en meubilair aanwezig alsmede secretariële ondersteuning.

Inlichtingen: 06 24703398 of 06 23169046

VOX ET
LINGUA

Vertalingen (gewaarmerkt)

Da Costakade 8-huis
1052 SJ Amsterdam

Mobiel 06-20004823
Telefoon 020-6167821
E-mail vox@euronet.nl
Internet www.voxetlingua.nl

VOX ET LINGUA |

Witlox Tuzkapan
advocaten

PRAKTIJKRUIMTE IN CENTRUM AMSTERDAM

In ons monumentale pand op de hoek Keizersgracht/Leidsegracht is representatieve kantoorruimte beschikbaar, voorzien van moderne infrastructuur met mogelijkheid tot gebruikmaking van secretariaat en andere faciliteiten. Onze voorkeur gaat uit naar een advocaat met een eigen praktijk die past binnen de kantooramenstelling. Op ons kantoor zijn 5 advocaten werkzaam. Wij leggen ons in maatschapsverband toe op arbeids- en civiel recht, strafrecht, familierecht en vreemdelingenrecht.

Reacties te richten aan:
Witlox Tuzkapan Advocaten
Keizersgracht 462
1016 GE Amsterdam
advocaten@witloxtuzkapan.nl

Gibson & Associates

Law Offices Gibson & Associates, het oudste advocatenkantoor gevestigd, te St. Maarten (Nederlandse Antillen), heeft een algemene commerciële praktijk, met bijzondere aandacht voor het ondernemingsrecht, het arbeidsrecht, het onroerend goed recht, het strafrecht, het telecomcommunicatierecht en het bestuursrecht. Er zijn momenteel vijftien medewerkers, waarvan 7 advocaten, aan ons kantoor verbonden.

St. Maarten is een zeer kosmopolitisch eiland met een bruisende toeristenindustrie. De bevolkingsopbouw van het eiland bestaat uit een schikking van vele nationaliteiten waardoor nieuwkomers zich snel thuis voelen in een prettige omgeving om te wonen en te werken.

Momenteel heeft ons kantoor plaats voor:

- een **advocaat-medewerker m/v.**

Wij verwachten van de kandidaat:

- een gedegen jurist met bovengemiddelde studie- en werkresultaten;
- uitstekende mondelinge en schriftelijke beheersing van de Nederlandse en Engelse taal; beheersing van ook de Franse en Spaanse taal is een pré;
- goede contactuele eigenschappen;
- een enthousiaste en een (positieve) ambitieuze werkhouding;
- zowel zelfstandig als in teamverband te kunnen werken.

De kandidaat kan van ons een marktconforme honorering en een plezierige werksfeer verwachten.

Sollicitaties, voorzien van een uitgebreid curriculum vitae met cijferlijst, kunt u binnen veertien (14) dagen na het verschijnen van deze advertentie per (elektronische) post of fax richten aan mr R.F. Gibson, Jr., bij wie ook nadere informatie ingewonnen kan worden.

Gibson & Associates
C.A. Cannegieterstreet # 26
P.O. Box 200
Philipsburg, Sint Maarten N.A.
Tel (00) 599 542 2291
Fax (00) 599 542 4626
E-mail: gibson.jr@lawyersxm.com
Website: www.lawyersxm.com

Hoe goed moet je zijn om onze juridische specialisaties nog verder te verdiepen?

Met meer dan 400 juridische specialisten, van ruim 800 medewerkers in totaal, zijn wij Nederlands belangrijkste aanbieder van rechtshulp op verzekeringbasis. Een deskundige, betrouwbare, op resultaat gerichte partner voor gespecialiseerde juridische ondersteuning op praktisch ieder gebied. Voor particulieren en ondernemers. Voor iedereen bereikbaar, omdat men zich voor onze diensten verzekert. Wij willen in alle opzichten de beste zijn en met innovatieve producten en diensten voorop blijven lopen, op verzekerings- én juridisch gebied. Door te werken met de beste mensen. En die te stimuleren en ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ambities. Wat ons als werkgever verder bijzonder maakt? De collegiale, open werksfeer. De inspirerende samenwerking. De grote flexibiliteit in eigentijdse arbeidsvoorwaarden. De lat ligt niet bepaald laag. Jij komt hem nóg hoger leggen.

Binnen je specialisme behandel je alle voorkomende geschillen op het gebied van gezondheidszorg en alle disciplines van individuele zorgverleners. Deze geschillen kunnen tucht-/klachtrechtelijk van aard zijn, maar ook administratief- en civielrechtelijk. Door de grootte van DAS zijn er altijd meer dan

voldoende uitdagende zaken. Samen met je cliënt bepaal je zelfstandig de te volgen koers; waar nodig procedeer je zelf. Je hebt je doctoraal Nederlands Recht in een privaatrechtelijke richting en ten minste drie jaar rechtshulpervaring in algemeen Verbintenissenrecht, bij voorkeur opgedaan in de advocatuur.

Ervaring in het Gezondheidsrecht is vereist. Je standplaats is Amsterdam.

Werken bij DAS, dat is werken aan je ambitie, met talent en passie. Met alle professionele ondersteuning die je nodig hebt. Richt je sollicitatie binnen veertien dagen, o.v.v. vacaturnummer

36101007, aan de afdeling Human Resource Management, t.a.v. Fannie Brekelmans, DAS rechtsbijstand, Postbus 23000, 1100 DM Amsterdam-ZO, óf sollicitatie@das.nl. Voor meer informatie kun je bellen naar Richard van Slooten, teamleider Juridisch Team, 020 6 517 658, of kijken op juristbijdas.nl.

Wij werken vanuit Amsterdam, Arnhem, 's-Hertogenbosch en Rijswijk.

Ervaren jurist gezondheidsrecht m/v

DAS rechtsbijstand

Bij DAS kom je tot je recht

Mannaerts & Appels is een

samenwerkingsverband van

advocaten en notarissen met

vestigingen in Tilburg en Breda.

Het richt zich voornamelijk op het

juridisch adviseren en begeleiden

van ondernemingen, particulieren

en non-profitorganisaties en

het verrichten van notariële

werkzaamheden.

Voor de sectie personen- en familierecht, voor de vestiging Breda zoeken wij op korte termijn een

GEVORDERD ADVOCaat-STAGIAIR (M/V) / MEDEWERKER

De sectie personen- en familierecht bestaat uit advocaten-scheidingsbemiddelaars en (kandidaat) notarissen en werkt nauw samen met de ondernemingsrechtsectie. Naast het verrichten van de gebruikelijke werkzaamheden als advocaat (procederen, onderhandelen en adviseren) streeft de sectie ernaar vernieuwend te zijn op het gebied van mediation, waarbij een sterke nadruk ligt op het binnen kantoor ontwikkelde zorgmodel / ouderschapsplan. De leden van de sectie treden hiertoe actief naar buiten door middel van lezingen en publicaties.

De verhoudingen binnen kantoor zijn informeel en er heerst een plezierige werksfeer. Daarnaast worden een goede begeleiding, studiefaciliteiten en arbeidsvoorwaarden geboden.

Heb je aantoonbare belangstelling voor onze personen- en familierechtpraktijk stuur dan je schriftelijke sollicitatie, curriculum vitae, cijferlijst en eventuele stagebeoordelingen vóór 19 november 2007 aan onderstaand adres, t.a.v. mw. mr. dr. B.E.S. Chin-A-Fat.

Mannaerts & Appels
Advocaten en Notarissen

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Postbus 2269, 4800 CG Breda, www.mannaerts-appels.nl

Haulussy® The Law Company®

SPECIALISTEN:

ARBEIDSRECHT

CONTRACTENRECHT

FAMILIERECHT

ICT

INCASSO'S

INTELLECTUELE EIGENDOM

INSOLVENTIERECHT

LETSELSCHADE

ONDERNEMINGSRECHT

STRAFRECHT

Zoekt een:

ADVOCAAT MEDEWERKER m/v of **GEVORDERDE STAGIAIRE m/v** met aantoonbare belangstelling voor familierecht en letselschade en bereidheid een specialisatie-opleiding te volgen en

die voldoet aan de navolgende eisen: privaatrechtelijk afgestudeerd, scherp juridisch inzicht, hoge sociale intelligentie, uitstekende mondelinge en schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid, commerciële en dienstverlenende instelling, flexibel, zelfstandig, stressbestendig en een goede beheersing van de Engelse taal.

Ons kantoor, gevestigd in het centrum van Rotterdam, kenmerkt zich door de Rotterdamse no-nonsense mentaliteit en advocaten met een hands-on instelling. Onze visie is oplossen en het voorkomen van procedures door cliënten doelmatig te adviseren. Met een hecht team wordt gewerkt aan een hoge kwaliteit van dienstverlening daarbij ondersteund door een uitstekende staf en gebruik makend van state of the art automatisering- en communicatiemiddelen. Onze cliënten zijn ondernemers, bedrijven, instellingen en particulieren.

Wij bieden u een informele en prettige werksfeer in een aangename omgeving en de mogelijkheid tot verdere persoonlijke ontplooiing. Wij hechten aan een goede balans tussen werk en privé. Goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn vanzelfsprekend. Uw sollicitatie met c.v. en cijferlijst kunt u binnen 2 weken na verschijning van dit blad richten t.a.v. de heer mr. Robert Kleij, Postbus 21130, 3001 AC Rotterdam of per e-mail: rkleij@thelawcompany.nl.

WWW.ADVOCATEN.ORG

BAKKER & LIEBERWERTH ADVOCATEN

gevestigd in het centrum van Amersfoort.

In verband met de groei van ons kantoor zoeken wij een

ADVOCAAT-STAGIAIRE

Wij voeren een overwegend civielrechtelijke algemene (proces) praktijk, gericht op midden- en kleinbedrijf en particulieren, met accenten op familierecht, arbeidsrecht, insolventierecht en incasso's.

Ons kantoor zoekt een ambitieuze collega die affiniteit heeft met bovengenoemde rechtsgebieden, die beschikt over goede communicatieve vaardigheden en het vermogen om binnen een informele sfeer resultaatgericht te werken.

Schriftelijke reacties graag binnen 14 dagen na verschijnen van dit blad richten aan;

Bakker & Lieberwerth Advocaten
t.a.v. Mr D.J.A.C. Bakker
Postbus 21 65
3800 CD Amersfoort
Of per e-mail; info@bakkerenlieberwerth.nl

PAULICH & SETON Advocaten

Paulich & Seton Advocaten is een jong, laagdrempelig en ambitieus advocatenkantoor in Amersfoort (Calveen). Op het kantoor wordt een algemene praktijk uitgeoefend, onder meer op het gebied van strafrecht, arbeidsrecht, ondernemingsrecht, bestuursrecht en personen- en familierecht. Het team bestaat uit twee advocaten, een juridisch medewerker en twee juridische secretaresses.

Ter versterking van ons team zijn wij op korte termijn op zoek naar een fulltime:

Advocaat-Medewerker / (gevorderd) Advocaat-Stagiair

die aantoonbaar affiniteit heeft met strafrecht

Wij zoeken naar kandidaten met veel eigen initiatief en een gedreven en klantvriendelijke instelling. Wij bieden u een uitdagende baan binnen een informele en professionele werksfeer, waarin u de ruimte krijgt om zelfstandig een eigen praktijk op te bouwen.

Uw schriftelijke reactie met curriculum vitae kunt u vóór 16 november 2007 richten aan Paulich & Seton Advocaten, t.a.v. mevrouw mr H. Seton, Postbus 2551, 3800 GC Amersfoort of per e-mail seton@ps-advocaten.nl. Uiteraard kunt u ook onze website www.ps-advocaten.nl raadplegen.

ABEN & SLAG

A D V O C A T E N

*is een modern
uitstekend geoutilleerd
kantoor met een algemene
commerciële praktijk met
vestigingen te Weert en
Budel.*

*Kwaliteit, flexibiliteit en
cliëntgerichtheid staan
centraal binnen de
organisatie. Het kantoor
is vergaand geautomatiseerd.*

*Binnen het kantoor wordt
er in vijf secties gewerkt.
Specialisatiemogelijkheden
zijn volop aanwezig.
De persoonlijke ontplooiing
van de medewerkers /
stagiaires staat voorop.*

Ter versterking van het uit veertien advocaten
bestaande team zoeken wij een

ADVOCaat-MEDEWERKER (M/V)

of een

ADVOCaat-STAGIAIRE (M/V)

voor de algemene civiele praktijk

We zoeken kandidaten die beschikken over:

- gedegen juridisch inzicht;
- goed analytisch denkvermogen;
- uitstekende contactuele eigenschappen;
- goede mondelinge presentatie en
- schriftelijke vaardigheden.

Wij bieden een boeiende positie in een groeiende
praktijk met een uitstekende werksfeer en prima
perspectieven en carrièremogelijkheden.
Vanzelfsprekend hoort daar ook een goed evenwicht
tussen werk en privé bij.

Uw sollicitatie (graag met cv en cijferlijst) kunt u richten aan:

Aben & Slag Advocaten
T.a.v. mr. R.J.A. Slag
Postbus 270
6000 AG Weert

Inlichtingen:

Kijk voor verdere informatie op www.abenslag.nl of
bel met Rob Slag (0495-430 431)

Verscherping van het Mededingingsrecht

JFV GROTIUS CONGRES 2007

datum	14 NOVEMBER
prijs	€275,-
locatie	NATURALIS. LEIDEN
aanmelding	WWW.JFVGROTIUS.NL

dagvoorzitter

MR. I.W. VERLOREN VAN THEMAAT

sprekers

CH.B. APTROOT

MR. M. BAKKER

MW. MR. S. BEESTON

MR. P. GLAZENER

DR. A.R. HARTMANN

MR. P. KALBFLEISCH

MR. G.W. VAN DER KLIS

MW. MR. F.J. LEEFLANG

DR. M.P. SCHINKEL

MR. CH.R.A. SWAAK

IN 'T VEEN ADVOCATEN

**DESKUNDIG en
BETROKKEN**

Wij zoeken voor onze vestiging in Waddinxveen een:

GEVORDERDE STAGIAIRE/MEDEWERK(ST)ER

voor de algemene praktijk en eigen voorkeursgebieden.

Wij zijn niet groot, maar ook niet te klein.
Wij werken hard, maar hebben ook een leven buiten kantoor.
Wij hebben kennis en ervaring, maar leren nog elke dag.
Wij kennen kantoor tijden, maar delen ons werk zelf in.
Wij werken zelfstandig, maar ook samen.
Wij zijn verbonden aan kantoor, maar genieten veel vrijheid.
Wij zijn generalisten, maar hebben ook onze specialisaties.

Onze cliënten, in al hun verscheidenheid, staan centraal.
Wij zijn In 't Veen Advocaten: deskundig en betrokken.

Jij bent wie je bent, maar jij herkent jezelf in ons. Kijk op onze site en voel aan. Enthousiast? Kom dan praten.
Wij zien uit naar de kennismaking.

Marten Groen is ons aanspreekpunt.
Postbus 46, 2740 AA Waddinxveen, tel.: 0182 613 622, fax : 0182 611 095, e-mail : groen@wveen.intveenadvocaten.nl
WWW.INTVEENADVOCATEN.NL

Visser Quispel Heidema is een modern en goed geoutilleerd advocatenkantoor te Oud-Beijerland. Er heerst een informele en goede sfeer. De medewerkers van het kantoor realiseren zich dat er meer in het leven bestaat dan werken. Verschillende medewerkers van het kantoor werken parttime.

Het kantoor is werkzaam op meerdere rechtsgebieden waaronder de familie- en strafpraktijk en richt zich verder op de commerciële praktijk, behandeling van letselschade zaken en het incasseren van geldvorderingen. Binnen Visser Quispel Heidema zijn acht advocaten naast een aantal incasso-medewerkers en bewindvoerders werkzaam.

Visser Quispel Heidema

Advocatuur - Letselschade - Incasso

Vanwege groei van de praktijk wordt uitgekeken naar kandidaten voor de functie van een:

Advocaat-medewerker (m/v)

Voor de commerciële praktijk

Functie-eisen

Voor de functie wordt een medewerker gezocht met ervaring in de commerciële rechtspraktijk. Het betreft in principe een fulltime functie, parttime werken is bespreekbaar.

Geboden wordt:

- een prettige en moderne werkomgeving
- een goed salaris en emolumenten
- goede vooruitzichten

Sollicitaties en inlichtingen kunt u toesturen aan/opvragen bij:

Mr A. Quispel
e-mail: aquispel@vqh.nl
tel. 0186-614477

Visser Quispel Heidema
West-Voorstraat 1
Postbus 1121
3260 AC Oud-Beijerland
www.vqh.nl

OMNI BRIDGEWAY

Omni Bridgeway is een wereldwijd opererende onderneming op het gebied van juridische en financiële dienstverlening. Met vestigingen in Den Haag, Amsterdam, Londen en Guernsey richt zij zich onder meer op de financiering en begeleiding van internationale juridische procedures. Daarbij zijn vaak soevereine staten betrokken. Omni Bridgeway werkt voor multinationals, banken, overheden, hedge funds, verzekeraars en export kredietverzekeraars in Europa, Azië en de Verenigde Staten.

De zeven juristen van Omni Bridgeway in Den Haag breiden hun team graag uit met een:

LEGAL COUNSEL

Je coördineert en begeleidt juridische procedures en arbitrages wereldwijd, met de nadruk op het uitdenken en opzetten van internationale beslag- en executieprocedures. Daarbij komen kwesties van internationaal privaatrecht en publiek recht, alsmede handelsrecht en procesrecht aan de orde. De legal counsel draagt in teamverband actief bij aan de oplossing en strategie van de zaak.

Gevraagd:

- “teamplayer” met minimaal 3 tot 5 jaar relevante ervaring als advocaat
- ervaring met internationaal procesrecht en arbitrages, bij voorkeur binnen een praktijk van handels-, verzekerings-, bank- en/of insolventierecht
- ondernemende, stevige en open persoonlijkheid met positieve instelling
- opgeruimd karakter, relativeringsvermogen, verbeeldingskracht en zelfvertrouwen
- communicatieve en sociale vaardigheden
- uitstekende taalkennis: Engels en bij voorkeur een of meer andere vreemde talen (Frans, Duits, Spaans en Italiaans)
- bereidheid om (internationaal) te reizen

Geboden:

- “window on the world”
- werken in een resultaat georiënteerde onderneming zonder “tijdschrijven”
- een zelfstandige rol binnen een jong en ondernemend team
- gevarieerde werkzaamheden met de nadruk op het begeleiden van internationale arbitrages en rechtbankprocedures
- ruimte om te ondernemen en doorgroeimogelijkheden naar het managementteam
- goed salaris met aanvullende bonus

Belangstelling? Neem contact op met Mr Leonie Pels Rijcken.

Mail: pelsrijcken@omnibridgeway.com; tel: 070 338 43 43;

www.omnibridgeway.com

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis
www.toga.net

- Rijksleverancier
- Toga's op maat van eerste kwaliteit stof
- Korte levertijd
- Bef cadeau bij bestelling toga

Industrieweg 51 3044 AS Rotterdam
Tel. 010 - 245 07 66 Fax 010 - 245 07 67

Weilers Advocaten,

een klein informeel advocatenkantoor (drie advocaten) **met lage kantoorkosten**, gevestigd aan de Johannes Vermeerstraat te Amsterdam, heeft op korte termijn **tijdelijk** plaats voor een nieuwe collega/confère met afgeronde stage, op basis van kostendeling.

Desgewenst is overname van een kleine familiepraktijk mogelijk.

Informatie bij Hanna Ingen Housz of Ruth Weilers
Telefoon: 020 - 671 99 95
Email: ingen@weilersadvocaten.nl

De Bok Roijers Gasseling

ADVOCATEN

zoekt ter uitbreiding:

STAGIAIRES ondernemingsrecht

Uw schriftelijke sollicitatie, vergezeld van curriculum vitae en studieresultaten, kunt u binnen 14 dagen richten aan:

De Bok Roijers Gasseling Advocaten, t.a.v. Mr. J.G.M. Roijers
Postbus 21548, 3001 AM Rotterdam, E roijers@brglegal.com

Kantooradres: Hofplein 33, 3011 AJ Rotterdam
T +31 (0)10 282 29 99 | www.brglegal.com

MEMBER JCA INTERNATIONAL WITH OFFICES IN:

Athens | Barcelona | Bratislava | Brussels | Budapest | Cologne | Copenhagen
Lisbon | Ljubljana | London | Luxembourg | Madrid | Milan | Moscow | Oslo | Paris
Prague | Riga | Rome | Rotterdam | Stockholm | Vienna | Warsaw | Zurich

is een modern Rotterdams kantoor met een sterk ondernemingsgerichte (inter-)nationale advies- en procespraktijk.

is mede door specialisatie van de advocaten en door deelname in een internationaal samenwerkingsverband gericht op hoogwaardige en slagvaardige juridische dienstverlening.

is zich er goed van bewust dat advocatenwerk mensenwerk is en biedt een prettige werkomgeving en goede arbeidsvoorwaarden.

is voor advocaten het kantoor om zich te ontwikkelen met goede mogelijkheden voor de toekomst en opbouw van een zelfstandige praktijk.

INTERNATIONAAL JURIDISCH INSTITUUT

Spui 186
2511 BW
's-Gravenhage
telefoon 070-3460974
telefax 070-3625235
E-mail iji@worldonline.nl

Het Internationaal Juridisch Instituut adviseert in zaken betreffende internationaal en buitenlands recht, in het bijzonder waar het gaat om vragen van internationaal privaatrecht en buitenlands privaatrecht en procesrecht.

Werkterreinen zijn onder andere:

- personen- en familierecht
- nationaliteitsrecht
- erfrecht
- procesrecht
- overeenkomstenrecht
- strafrecht
- onrechtmatige daad

De brochure inzake taak, werkwijze en tarifiering wordt op verzoek toegezonden.

Bezoek onze site: www.iji.nl

Procederen in Duitsland?

**Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken**

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen
Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnenootman.nl

kleermakerij sinds 1937

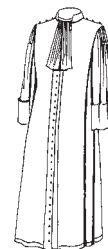
Bernard Poelman

**o.a. leverancier van toga's aan het
Internationaal Gerechtshof der Verenigde Naties**

- Superieure toga's
- op uw maat gemaakt
 - leverbaar in wol/terlenka (lichtgewicht)
 - of in zuiver wol (ultra-lichtgewicht)
 - voldoende beffen in voorraad
 - eventueel levering binnen enkele dagen mogelijk

Lange Poten 19
2511 CM 's-Gravenhage
telefoon: (070) 346 17 42
fax: (070) 362 11 70
E-mail: info@bernard-poelman.nl
www.bernard-poelman.nl

for the worst case the best scenario

Dat is niet alleen ambitieus maar zo denken we er ook echt over bij Hertoghs advocaten-belastingkundigen. Niet voor niets willen we koploper zijn en blijven op het gebied van de fiscale advocatuur. We zijn met name gespecialiseerd in fiscaal procesrecht, fiscaal boete- en strafrecht en invorderingsrecht. Drie complexe, boeiende en zeker ook dynamische werkgebieden. Cliënt, vertrouwen en kwaliteit staan centraal in ons kantoor. Teamwork, gedrevenheid en professionaliteit zijn daarbij belangrijke voorwaarden.

Wij zoeken **getalenteerde fiscaal juristen (m/v)** die geen belasting uit de weg gaan. Mensen die de ambitie hebben om zich tot de beste fiscale advocaten van Nederland te ontwikkelen.

Ben je benieuwd welke wereld achter al deze mooie woorden schuil gaat? Heb je belangstelling voor een carrière in onze specialistische praktijk? Dan is er maar één manier om te ontdekken dat het ook allemaal waar is. Bezoek onze website op www.hertoghsadvocaten.nl, bel met Peter van der Westerlaken op 076 5202266 of stuur ons direct je cv met recente cijferlijst toe.

Hertoghs *advocaten - belastingkundigen*

Parkstraat 8 · 4818 SK Breda · Postbus 4729 · 4803 ES Breda · Telefoon 076 5202266 · Fax 076 5202288
E-mail: hertoghs@hertoghsadvocaten.nl · Website: www.hertoghsadvocaten.nl · Contactpersoon: Peter van der Westerlaken

Hoe goed moet je zijn om onze juridische specialisaties nog verder te verdiepen?

Met meer dan 400 juridische specialisten, van ruim 800 medewerkers in totaal, zijn wij Nederlands belangrijkste aanbieder van rechtshulp op verzekeringsbasis. Een deskundige, betrouwbare, op resultaat gerichte partner voor gespecialiseerde juridische ondersteuning op praktisch ieder gebied.

Voor particulieren en ondernemers.

Voor iedereen bereikbaar, omdat men zich voor onze diensten verzekert. Wij willen in alle opzichten de beste zijn en met innovatieve producten en diensten voorop blijven lopen, op verzekerings- én juridisch gebied. Door te werken met de beste mensen. En die te stimuleren

en ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ambities. Wat ons als werkgever verder bijzonder maakt? De collegiale, open werksfeer. De inspirerende samenwerking. De grote flexibiliteit in eigentijdse arbeidsvoorwaarden. De lat ligt niet bepaald laag. Jij komt hem nóg hoger leggen.

In het midden- en kleinbedrijf kunnen over diverse samenwerkingsverbanden geschillen ontstaan. Binnen een gespecialiseerd team behandel je met een

grote mate van zelfstandigheid deze zaken, van advisering tot het voeren van procedures. Als jurist met specialisatie Ondernemingsrecht heb je expertise op o.a. het gebied van franchise-, agentuur- en distributieovereenkomsten. Kennis van Mededingingsrecht is een pre. Je hebt minimaal drie jaar werkervaring. Standplaats Amsterdam.

Ervaren jurist ondernemingsrecht m/v met name voor de behandeling van franchise-, agentuur- en distributiegeschillen

Werken bij DAS, dat is werken aan je ambitie, met talent en passie. Met alle professionele ondersteuning die je nodig hebt. Richt je sollicitatie binnen veertien dagen, o.v.v. vacaturenummer 37100907, aan de afdeling Human Resource Management, t.a.v. Brendan Visser, DAS rechtsbijstand, Postbus 23000,

1100 DM Amsterdam-ZO, óf sollicitatie@das.nl. Voor meer informatie kun je bellen naar Dirk van Loo, teamleider, 020 6 516 264, of kijken op juristbijdas.nl.

Wij werken vanuit Amsterdam, Arnhem, 's-Hertogenbosch en Rijswijk.

DAS rechtsbijstand

Bij DAS kom je tot je recht

Stop met dat getob!

Laat het alimentatierekenen aan de specialist over!

Wij rekenen voor u...

Veel advocaten en mediators zijn bekend met onze alimentatieberekeningen en draagkrachtvergelijkingen, met overzichtelijke rapporten en snelle service. Al vanaf € 75,00 tot gemiddeld € 115,00 (ex. btw) verwerken we uw gegevens tot een rapport.

...of U rekt met onze software

U kunt het ook zelf doen met ons rekenprogramma AliBerWin,

met naast het standaard rekenmodel specifieke modellen voor **toedeling kosten kinderen, coouderschap en behoefte berekening**. Gebruikers zijn zeer tevreden over dit gemakkelijke programma. Abonnees ontvangen half-jaarlijks een update, met actuele normbedragen en rekenvariabelen. Een jaarabonnement op AliBerWin kost € 267,50 (ex. btw).

Voor data en meer informatie:

Huijbers' Administratiekantoor

Postbus 244, 6700 AE Wageningen t 0317 419 736 e alim.berek@huijbers.nl | www.huijbers.nl

VAN DEN BRINK & LUTTIKHUIS

advocaten en belastingadviseurs

te Utrecht

zoekt i.v.m. het vertrek van een van onze advocaten op korte termijn een

advocaat (m/v)

die op basis van kostendeling de praktijk wil uitoefenen.

Ons kantoor, gelegen in Utrecht-Oost (Postbus 14018, 3508 SB Utrecht), is volledig geautomatiseerd. Wij streven naar het bestendigen van een omvang van 5 advocaten. Overname van een praktijk is bespreekbaar.

U kunt uw reactie ook mailen naar secretariaat@b-ladvocaten.nl.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Evert-Jan van den Brink: 030 - 233 34 15.

UNIT

unit-1 is een ontwerperscollectief

onze werkzaamheden:

grafisch & typografisch ontwerp, concept, dtp

multimedia & internet ontwerp

u kunt ons mailen voor een presentatie cd-rom

info@unit-1.nl www.unit-1.nl t 070 388 35 61

Procureur, niet verplicht wel zo zeker

De verplichte procureurstelling wordt afgeschaft. Streefdatum 1 maart 2008.

Daarna is de keus aan u. Zelf doen, of kiest u voor zeker?

Uitbesteden kan ook na 1 maart 2008 aan elk van de 19 leden van de Procureurskring. Zij gaan op de vertrouwde, deskundige wijze door met het leveren van procureursdiensten. De 19 kantoren bieden de waarborg van voortzetting van procureursdiensten in alle arrondissementen. Dan weet u zeker dat uw instructies en stukken op tijd, op de juiste plaats terecht komen.

Voor informatie: www.procureurskring.nl

procureurs
kr1n9

A photograph of two men in dark suits and ties. The man in the foreground is sitting on a wooden cart with two wheels, holding a rope that goes to the front. He has a wide, joyful expression with his mouth open and his right arm raised in a fist. The second man is standing behind him, smiling and placing his hands on the first man's shoulders. They are on a paved street with buildings and streetlights in the background under a clear blue sky.

Heb jij je kruiwagen al gevonden?

Je bent jurist en hebt passie voor je vak. Hoewel je huidige functie leuk is, vraag je jezelf met regelmaat af of je wel op de juiste weg bent. Brengt deze baan je bijvoorbeeld dichterbij je uiteindelijke ambitie? Of moet je misschien andere stappen nemen om je doel te bereiken? Een gericht carrièrepad heeft immers alles te maken met planning, duidelijke doelen en bewuste keuzes. En dat is soms best lastig. Want je vak goed uitoefenen is één ding; succesvol richting geven aan je carrière een vak apart!

Bij Brunel Legal kennen we de juridische markt en weten we waar de kansen liggen. We hebben overal contacten; van middelgrote bedrijven tot multinationals, van advocatuur tot non-profit organisaties. Hierdoor weten we wat er speelt en waar we de meeste uitdagende projecten en interessantste opdrachten voor jou kunnen vinden. Gebruik ons dus gerust om binnen te komen bij de organisatie van jouw keuze. Dat is ons vak en daar zijn we goed in. Wij geven je graag een stevige zet in de juiste richting, zodat jij tijd overhoudt om te doen waar je goed in bent: uitblinken in jouw vak.

Dus... ook behoefte aan zo'n goede kruiwagen? Stuur ons dan je CV via www.brunel-legal.nl of bel ons op 020 - 312 15 54. Dan maken we snel een afspraak voor een nadere kennismaking!

www.brunel-legal.nl

brunellegal

Carrièremaker voor juristen